Poštnina plačana v gotovini.

Leto XVI., štev. 110

Ljubljana, torek 14. maja 1935

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Maršal Pilsudski mrtev

Varšava, 13. maja. d. Snoči ob 20.45 je umrl v svojem stanovanju v Belvederskem gradu po daljšem bolehanju maršal Josef Pilsudski. V zadnjih trenutkih so bili pri njem njegova žena Aleksandra ter obe hčerki, 16-letna Vanda in 14-letna Jadviga, ministri in častniki.

Vzrok njegove smrti je bil rak v želodcu in na jetrih. Že pred dvema mesecema so poklicali k njemu profesorja Wenckebacha z Dunaja ter konzultirali tudi dva švicarska zdravnika, vendar pa je bolezen že tako napredovala, da je bila vsaka pomoč zaman.

Pilsudski je bil do zadnjega trenutka pri zavesti. Za obisk francoskega zunanjega ministra Lavala v Varšavi je odredil, naj mu sproti poročajo o poteku pogajanj. Njegov osebni pobočnik in dva tajnika so imeli nalogo, da vzdržujejo zveze med njim in zunanjim ministrom Beckom. V soboto zvečer pa se je stanje Pilsudskega tako poslabšalo, da so na zahtevo zdravnikov opustili poročanje o poteku razgovorov med Lavalom in Beckom.

Smrtni boj maršala je trajal pet ur. Smrt je povzročila oslabitev srca. Pokojnikovo truplo so takoj balzamirali.

Takoj po smrti maršala Pilsudskega se je sestal ministrski svet. Po seji je sprejel predsednik republike Moscicki v daljši avdienci predsednika ministrskega sveta Slaweka. Opolnoči so člani vlade s predsednikom vlade na čelu korporativno odšli na belvederski grad in se pokionili smrtnim ostankom maršala.

Po še ne potrjenih poročilih je Pilsudski pred kratkim napisal politično oporoko.

Kakšne politične posledice bo imela njegova smrt, se za sedaj še ne more prerokovati. Kakor zatrjujejo, so predsednik republike prof. Moscicki, ministrski predsednik Slawek in zunanji minister Beck že poprej ukrenili vse potrebno za primer smrti Pilsudskega. Vsi ti trije državniki so dovolj močni in imajo dovolj avtoritete, da bodo lahko obdržali oblast v svojih rokah.

Pilsudski

V politično pomembnih urah, ko so bili pogledi vse Evrope uprti v Varšavo, kjer se je francoski zunanji minister Laval pogajal s poljskimi državniki o daljnosežnih vprašanjih evropske mirovne politike, je v varšavskem Belvederu ugašalo življenje največjega Poljaka sodobnosti, maršala Josefa Pilsudskega. Umrl je mož, ki je v očeh svojega naroda najpopolneje vtelesil in poosebil poljsko nacionalno in državno idejo in ki je pred širokim svetom v največji meri predstavljal današnjo Poljsko. Poljski narod je izgubil svojega voditelja in heroja, ves slovanski svet pa enega svojih najznačilnejših reprezentantov.

Maršal Josef Pilsudski že s svojim razgibanim, nemirnim življenjem, s svojo dolgo revolucionarno preteklostjo in s strmim vzponom na najvišje mesto osvobojene in zedinjene Poljske slikovito pooseblja najnovejšo zgodovino svojega naroda. Njegov življenjepis je kot simbolična pesem o poljski usodi: pesem, ki poveličuje hrepenenje po svobodi in junaško požrtvovalnost za narod in njegove najvišje ideale. Ta potomec litvanskega plemstva, čigar rodoljubje je genialno orisal v svojem nesmrtnem »Panu Tadeuszu« knez poljskih pesnikov Adam Mickiewicz, je bil že kot mlad mož pregnan v Sibirijo, ker se je boril zoper tiste, ki so tlačili poljski narod na tleh nekdanje njegove svobodne države. Vse življenje Pilsudskega je bilo prežeto z nacionalno idejo v njeni najvzvišenejši obliki: v etičnem imperativu boja za narodovo svobodo in enakopravnost, boja zoper nasilje in zoper zgodovinsko krivico, ki se je zgodila Poljakom, ko so si njihovo ozemlje razdelili trije močni sosedi.

Veličina Pilsudskega, ki mu je bilo dano, da je mogočni boj zoper to krivico in za narodno zedinjenje vodil in dovršil v njegovi zadnji najodločilnejši fazi, je vidna samo z vidika novejše poljske zgodovine. Iz tal stare slave, iz tradicij velike poljske države, iz mogočnega vzgona narodne zavesti, ki je v devetnajstem stoletju kljub vsemu preganjanju pognal poljsko kulturo v bleščečo višino, iz vsega, kar je dajalo poljski narodni misli čudovito moč, je zrasel Pilsudski kot vodja, vojak, politik in državnik — vse v eni osebi, a ves iz enega kova. V trdovratni borbi zoper tujo nadvlado je umel rabiti orožje duha enako kakor revolucionarna sredstva. Bil je dolga leta na levici poljske politike, kjer je sodobno misel socialnega osvobojenja združeval z gorečim poljskim nacionalizmom. Tiskana beseda mu je bila enako blizu kakor sredstva podzemne akcije. Vse je nosila ena sama volja: služiti narodu, osvoboditi in zediniti Poljsko.

Če je medvojna osvobodilna akcija poznejšega prvega maršala Poljske hodila tako zapletena pota k velikemu cilju, kakor jih je narekoval posebni položaj težko preizkušenega poljskega naroda, je vendar bil njen končni uspeh triumfalen. Pilsudski je svoje zveste legije privedel v svobodno Varšavo in doživel najveličastnejši dan svojega življenja, ko je narod z vseh strani osvobojene domovine pozdravljal v njem narodnega heroja. Še legendarnejši je njegov uspeh v borbi z rdečo vojsko, ki je pričela izpodkopavati komaj postavljene stebre narodove svobode in čije čete so bile že skoraj dosegle Varšavo. V tem zgodovinsko odločilnem trenutku je Pilsudski s svojimi legijami izbojeval zmago, ki je kot »čudež ob Visli« stopila v poljsko zgodovino in ki jo že danes obdaja sij legende. Tako je Pilsudski postal rešitelj Poljske. In še več: z zmago ob Visli, ki je rdečo vojsko vrgla daleč nazaj, je Pilsudski za dolgo dobo odločil evropsko zgodovino. Precej drugače bi se najbrž danes pisala usoda narodov, če bi takrat padla Poljska in bi se val rdeče revolucije razlil v Nemčijo in od tam daleč po Evropi.

Ta zmaga je napravila iz Pilsudskega najpopularnejšo osebnost na Poljskem. In če je nekaj let pozneje občutil potrebo, da z energično akcijo poseže v poljsko notranjo politiko in napravi konec političnemu razkroju, ki so ga pripravljale poljske stranke, je imelo po mnenju mnogih poljskih mož tudi to zgodovinski pomen. Danes še nimamo zadostne perspektive, da bi mogli pravilno in pravično oceniti zgodovinsko-objektivni pomen vloge, ki jo je imel Pilsudski od l. 1926. do svoje smrti v poljski demokraciji. Boreč se zoper destruktivne sile, ki so bile močne tudi v poljskem narodu, saj so Poljaki celo stoletje socialno in politično bolj rušili kakor gradili, je Pilsudski z energično akcijo omejil demokracijo in ustvaril poseben tip avtoritarnega režima. Prav tako danes ni mogoče objektivno presoditi vseh potez, ki jih je Pilsudski izvršil v zunanji politiki Poljske in ki so kajkrat vzbujale čudna presenečenja.

Vzlic vsemu pa je treba zapisati že ob njegovem mrtvaškem odru, da je postal veliki maršal nesmrtno zaslužen za svojo Poljsko, ker je vsako njegovo dejanje vodila fanatična vera v domovino. In ta vera je danes Poljski potrebnejša kakor kdaj prej. Pilsudski je dobro poznal svoj narod in se je mnogo učil iz zgodovine. Iz maršalove neprestane čuječnosti, vojaške pripravljenosti in diplomatske spretnosti so izhajala dejanja, ki nujno nosijo tudi obeležje človeške nepopolnosti in pristranosti, ki pa bodo popolnoma jasna šele s poznejše perspektive, kakor vse, kar je ustvarjeno v sedanjosti.

Sedaj je veliki maršal mrtev. Poljski narod, s katerim nas Jugoslovene vežejo stare simpatije in slovanska ideja, se je združil okrog njegovega odra in objokuje svojega, že danes legendarnega heroja. Njegovo delo, izvršeno v vzorni ljubezni do naroda in posvečeno z velikansko požrtvovalnostjo, pa bo trajno živelo v zavesti Poljakov in vzpodbujalo še pozne rodove v delu za čast in veličino naroda in domovine.

Jugoslovenski narod je bil sam šele pred kratkimi meseci oropan svojega velikega voditelja. Zato tem bolj globoko sočustvuje s poljskim narodom, ki je usoda tudi njega pahnila v enako nesrečo.

Uradno poročilo

Uradno poročilo o smrti maršala Pilsudskega se glasi:

Prvi maršal Poljske g. Josef Pilsudski je umrl 12. t. m. ob 20.45 v belvederski dvorani v Varšavi. Zadnjo popotnico mu je podelil vojaški duhovnik Ladislav Kornilovič.

Maršalova bolezen se je že pred nekaj meseci obrnila na slabše. K njemu so poklicali prof. dr. Wenkebacha in dr. Antona Fanovskega, ki sta po bolnikovem pregledu ugotovila raka v želodcu in jetrih. Od takrat so maršala kar najskrbneje zdravili sanitetni general dr. Stanislav Rupert, dr. Štefan Mozolowski, sanitetni major dr. Henrik Gociara in sanitetni major Feliks Tukanovič.

11. maja se je stanje maršala Pilsudskega nenadoma poslabšalo zaradi hude notranje krvavitve. Zato mu je začelo srce hitro pešati, dokler ni 12. maja nastopila smrt.

Proglas predsednika republike

Predsednik poljske republike Ignacij Moscicki je izdal po maršalovi smrti naslednji proglas:

Maršal Pilsudski je umrl. S svojim genijem in z nezlomljivim naporom svoje volje je pripomogel k vstajenju poljske države. Vodil je državo k preporodu in veličini, k sprostitvi vseh zdravih sil, ki so imele služiti za temelj poljski bodočnosti. Kot nagrado za svoje neizmerno delo je videl našo državo kot živo dejstvo, sposobno življenja, pripravljeno za bodoče možnosti, videl je našo vojsko obdano s slavo, zvezano z njenimi sosednimi zmagovitimi državami. Ta največji mož naše zgodovine je črpal svoje moči iz silnih globin davne poljske preteklosti, ko je z nadčloveškim naporom svoje zdrave misli zarisal pravilna pota za bodočnost domovine. Pri tem delu ni bil osamljen, ker je že zdavnaj čutil, da so ga njegovi poslednji napori pripeljali do roba telesne moči. Zato je pripravljal ljudi, sposobne za neodvisno delo, da bodo mogli prevzeti težko breme odgovornosti. S svojim volilom je zapustil narodu skrb za čuvanje časti in ohranitev moči države. Naloga nas živih je, da prevzamemo to izročeno nam volilo in z njim vso odgovornost zanj. Naj žalost in bolest utrdita v nas vseh zavest odgovornosti, ki jo bo imel poljski narod pred spominom Pilsudskega in pred bodočimi rodovi.

Zadnji trenutki

Varšava, 13. maja. g. Po informacijah iz najbližje okolice pokojnega maršala Pilsudskega je pokojnik že nekaj dni slutil svojo smrt. Že v petek je sporočil svoje zadnje odredbe, v soboto dopoldne pa je poklical svojega izpovednika ter se mu izpovedal.

Splošno narodno žalovanje

Še pred uradno objavo so v prestolnici in po vseh krajih države razglasili splošno narodno žalovanje. Po objavi maršalove smrti so prekinili vse gledališke in druge predstave, radijske postaje so takoj izpremenile svoj program in črtale ves zabavni del.

Ministrski svet je odredil šesttedensko narodno žalovanje. Na Poljskem ne bo v tem času nobenih zabav in prireditev.

Ko so napravili smrtno masko pokojnega, so truplo balzamirali ter položili na oder v Belvederski palači, kjer se zbira velika množica, da zadnjič vidi velikega pokojnika. Vsi poljski listi so izšli črno obrobljeni.

Oporoka Pilsudskega

Pilsudski je v svoji oporoki odredil, naj se njegovi možgani izročijo varšavskemu medicinskemu institutu v svrho znanstvene preiskave. Njegovo srce naj se pokoplje v njegovem rojstnem mestu Vilni ob vznožju groba njegove matere. Truplo bodo na stroške države pokopali 18. maja v Krakovu, v gradu poljskih kraljev Wawelu.

Danes so posetili ministrskega predsednika vsi pri poljski vladi akreditirani veleposlaniki in poslaniki, da izrazijo v imenu vseh vlad sožalje. Predsednik republike je prejel sožalne brzojavke od angleškega kralja Jurija, nemškega kancelarja Hitlerja, predsednika italijanske vlade Mussolinija in drugih predstavnikov evropskih držav.

Naslednik Pilsudskega

Vlada je imenovala za naslednika Pilsudskega na mestu vrhovnega inspektorja vojske generala Ridzsmigla, ki je bil eden izmed najbližjih sodelavcev pokojnega maršala. Za vršilca dolžnosti vojnega ministra je bil imenovan brigadni general Tadej Kaprzycki, dosedanji prvi pomočnik vojnega ministra.

Priznanje borcu za poljsko svobodo

Listi prinašajo obširne nekrologe o pokojnem maršalu Pilsudskem in izražajo globoko žalost vse države. Tudi opozicijski listi, ki so bili zadnjih devet let veliki nasprotniki vlade maršala Pilsudskega, izrekajo priznanje mrtvemu borcu za poljsko svobodo. Skupno z vsem narodom, piše »Kurier Warszawski«, se sklanjamo nad grobom velikega Poljaka in vrhovnega voditelja v zmagoviti borbi za neodvisnost.

Drugi opozicijski listi poudarjajo, da morajo ob smrti velikega rodoljuba utihniti vsi spori.

Žalovanje v Beogradu

Beograd, 13. maja. p. Čeprav je bilo znano, da je maršal Pilsudski že dalje časa bolan, je vendar vest o njegovi nenadni smrti učinkovala v jugoslovenski prestolnici kot bomba. Na poljskem poslaništvu je zaplapolala črna zastava in državna zastava na pol droga. Že dopoldne so člani diplomatskega zbora posetili poljskega poslanika g. Schwarzburg-Güntherja ter mu izrazili svoje sožalje. Predsednik vlade gospod Jevtić je bil zadržan in ni mogel osebno izraziti sožalja, temveč je poslal pomočnika zunanjega ministra dr. Momčila Jurišića, ki se je med prvimi vpisal v knjigo na poljskem poslaništvu in v imenu vlade izrazil globoko sočustvovanje vsega jugoslovenskega naroda s poljskim ob tej težki izgubi. Ves dan so se vrstili na poljskem poslaništvu visoki odličniki in predstavniki raznih organizacij in ustanov, da izrazijo sočustvovanje s poljskim narodom. Na dan pogreba bo v katoliški cerkvi zadušnica za Pilsudskega. Vlada bo poslala na pogreb posebno odposlanstvo.

Masarykova sožalna izjava

Praga, 13. maja. b. Predsednik republike Masaryk je poslal predsedniku poljske republike Moščickemu naslednjo brzojavko:

Globoko ginjen zaradi smrti maršala Pilsudskega, se pridružujem žalosti, ki je zadela poljski narod.

Češkoslovaški listi zlasti poudarjajo, da je maršal Pilsudski preskrbel, da bo njegovo delo ostalo zagotovljeno. Poljskemu narodu želijo, da bi kljub težki izgubi in vrzeli, ki je nastala s smrtjo Pilsudskega, krepko korakal naprej ne samo v interesu Poljske same, temveč tudi v interesu Evrope in mira.

Rumuni poveličujejo vlogo pokojnega

Bukarešta, 13. maja. AA. Rumunski listi priobčujejo dolge članke ob smrti maršala Pilsudskega in poveličujejo zgodovinsko vlogo, ki jo je ta znameniti mož igral pri vstajenju Poljske in pozneej pri preurejanju države ter tako pripomogel k obnovi in preporodu svoje domovine na vseh poljih narodnega življenja.

Pilsudski v očeh velikih narodov

Paris, 13. maja. w. Predsednik republike Lebrun je poslal poljskemu državnemu predsedniku Mosciskemu naslednjo sožalno brzojavko:

»V globokem sočutju delim žalost Poljske in vašo globoko bolest v trenutku, ko je umrl veliki patriot in veliki vojak, ki je posvetil svoje življenje slave polni obnovi svoje domovine. Njegovo veliko delo bo ostalo eno izmed najvažnejših dejanj in najsrečnejših obnov v zgodovini. Francoski narod, ki je s poljskim narodom zvezan z vezmi stoletja starega in nerazrušljivega prijateljstva, sočustvuje z velikim poljskim narodom. Kakor Poljska, bo tudi Francija večno ohranila onega, ki je predstavljal v najbolj tragičnih in najbolj zmagovitih urah dušo domovine.«

Zunanji minister Laval je zvedel za maršalovo smrt ob svojem prihodu v Moskvo. Takoj je poslal poljskemu zunanjemu ministru Becku naslednjo brzojavko:

»V trenutku, ko sem zapustil Poljsko, sem zvedel z globokim sočutjem za smrt maršala Pilsudskega. Francoski narod bo z žalostjo sprejel vest o smrti Pilsudskega, ki je za vašo domovino hud udarec. Pozdravljam spomin velikega državnika, ki je s svojo hrabrostjo, s svojim idealizmom in svojo domovinsko ljubeznijo postal ustanovitelj obnovljene Poljske. Prosim vas, da izvolite sprejeti moje globoko sožalje.«

Flandin je naročil Lavalu, naj se ob povratku iz Moskve spet ustavi v Varšavi, da osebno izrazi sožalje poljski vladi zaradi smrti maršala Pilsudskega. Bržkone se bo Laval udeležil tudi njegovega pogreba.

Francoski listi priobčujejo dolge in zelo lepe članke o pokojnem maršalu in poudarjajo njegovo rodoljubno delovanje ter velike vrline kot vojaka in človeka. Pri tem se s skrbjo vprašujejo, kakšne bodo notranje in zunanje - politične posledice smrti glavnega tvorca obnovljene Poljske.

»Petit Parisien« pravi med drugim: Vsi Francozi se bodo poklonili polni spoštovanja pred grobom starega vojaka. Žalost, ki je zadela Poljsko, budi v nas spomin na srečne dni, ko so vladala med Parizom in Varšavo samo čuvstva najiskrenejšega prijateljstva.

»Figaro« podaja z ganljivimi besedami sliko znamenitega vojaka maršala Pilsudskega in pravi: Francijo je globoko pretresla velika nesreča, ki je zadela prijateljski in zavezniški poljski narod. S spoštljivo grozo se klanjamo spominu tega velikega moža.

»Matin« pravi: Francija se bo z globokim spoštovanjem poklonila pred smrtnimi ostanki moža, ki je tako ljubil svojo domovino in ji izvojeval svobodo. Za sedaj ne pričakujemo nikakih težav in mislimo, da pač ni umesten dvom, da ne bi poljski narod ostal zvest idejam velikega pokojnika.

»Journal«: Za Poljsko je nastopil izredno resen čas. Ta dogodek je velikega pomena tudi za vso Evropo, saj je stalnost razmer na Poljskem činitelj največje važnosti. Pilsudski je umrl dosti prezgodaj. V vzhodni Evropi vstaja velik vprašaj.

Silen vtis v Nemčiji

Berlin, 13. maja. AA. Glavno glasilo narodne socialistične stranke »Völkischer Beobachter piše med drugim:

Nepričakovana vest o smrti maršala Pilsudskega je napravila v Nemčiji globok vtis. Nemški narod je častil v pokojniku moža izredne nacionalne avtoritete in ogromnih zaslug. Nemčija se globoko klanja pred velikim državnikom, ki je kot prvi hrabro, odkritega duha in z zaupanjem stopil v stike z narodno socialistično nemško državo. Nemčija je to sodelovanje poljske države sprejela prijateljsko in pošteno. Trajna zasluga pokojnega maršala Pilsudskega bo, da je z voditeljem nemškega naroda sklenil sporazum, ki pretvarja Nemčijo in Poljsko v glavno politično os celokupne Evrope.

Na vseh državnih in drugih javnih zgradbah so davi izobesili zastave na pol droga v znak žalosti nemškega naroda zaradi smrti maršala Pilsudskega. Vlada je odredila, da se morajo izobesiti zastave na pol droga tudi na dan njegovega pogreba.

Državni kancelar Hitler je poslal predsedniku poljske republike Moscickemu naslednjo brzojavko:

Globoko presunjen nad smrtjo maršala Pilsudskega izražam vaši ekscelenci in poljski vladi najiskrenejše sožalje v svojem imenu in v imenu nemške vlade. Poljska je z umrlim maršalom izgubila tvorca svoje obnovljene države in svojega najzvestejšega sina. Skupaj s poljskim narodom žaluje tudi nemški narod ob smrti tega velikega rodoljuba, ki je z modrim sodelovanjem z Nemčijo napravil veliko uslugo ne samo našima dvema državama, temveč s tem tudi dragoceno prispeval k pomiritvi Evrope.

Odmev v Angliji in Ameriki

London, 13. maja. č. Ves britanski tisk globoko obžaluje smrt poljskega maršala, junaka, državnika in patriota. Listi objavljajo izčrpne življenjepise in remaniscence o borbah za osvobojenje poljskega naroda in ustanovitev močne poljske republike.

Kralj Jurij je poslal sožalno brzojavko predsedniku poljske republike. Slično brzojavko je poslala tudi vlada poljski vladi v imenu vsega britanskega naroda. Posebno brzojavko je poslal poljskemu zunanjemu ministru Becku sir Antony Eden, ki je davi znova nastopil svojo službo.

Newyork, 13. maja. č. Skoraj vsi listi poročajo obširno o smrti pokojnega maršala Pilsudskega. Svojim poročilom dodajajo dolge članke o veličini tega poljskega genija, o njegovih borbah za svobodo poljskega naroda in ustanovitev poljske republike.

Iz maršalovega življenja

Pretekli teden je poljska uradna poročevalska agentura sporočila javnosti, da se je zdravstveno stanje maršala Pilsudskega tako poslabšalo, da najbrž ne bo mogel sprejeti Lavala ob njegovem obisku v Varšavi. Mnogi so iz tega sklepali, da gre za znano diplomatično bolezen in da hoče vsemogočni poljski maršal s tem še enkrat naglasiti popolno odtujitev Poljske in Francije. Nenadna smrt maršala je za vselej demantirala te slutnje, ki so jih zlasti nemški listi z naslado raztegovali na dolgo in široko.

Josef Pilsudski se je rodil 4. julija 1867 v Žulowu pri Vilnu. Bil je tedaj Litvin, izhajajoč iz onega nadarjenega poljskega plemena, ki je dalo Poljakom poleg Kosciuszka, Mickiewicza in Sienkiewicza še celo vrsto drugih znamenitih mož, pesnikov, politikov in iskrenih domoljubov. Pilsudski je bil vse svoje življenje neizprosen, neukrotljiv in železno dosleden nasprotnik caristične Rusije. Da bi dosegel svoj namen in zrušil carizem, se je on, plemič in nacionalist po tradiciji, brez pomislekov pridružil marksistom, videč v njihovem pokretu ono realno silo, ki je končno res izpodrezala silno moč carskega samodrštva. Kot dijak harjkovske univerze je Pilsudski stopil v prve vrste revolucionarne omladine in je bil zapleten v priprave za atentat na carja Aleksandra III. Obsojen je bil na petletno izgnanstvo v Sibirijo, odkoder se je vrnil l. 1892. in se zopet posvetil prevratnemu delovanju. L. 1901. je bil zopet aretiran, toda posrečilo se mu je zbežati v Krakov. Tam je osnoval bojne organizacije P. P. S (Polska Partyja So-

cyalistyczna). Njegovo delovanje je uradna Avstrija zelo rada trpela in dovolila mu je celo ustanavljati strelske krožke po vsej Galiciji. Med rusko-japonsko vojno je socialist Pilsudski celo potoval v Tokio in ponudil Japoncem pomoč poljskih revolucionarjev. Do poljske vstaje pa ni prišlo, ker so v Tokiju smatrali Pilsudskega le za prenapetega romantika.

Ob izbruhu svetovne vojne je Pilsudskega imenovala tajna Narodna vlada v Krakovu za poveljnika vseh poljskih čet. Ustanovljena je bila l. brigada poljskih legionarjev, ki se je udeleževala bojev proti Rusom v Galiciji pod vrhovnim vodstvom avstrijskega generalnega štaba. Ko so kasneje avstro-nemške čete zasedle vso rusko Poljsko in je modrost dunajskih ter berlinskih državnikov skovala nekako navidezno svobodno Poljsko brez Galicije in Poznanjske, je bil Pilsudski imenovan za člana državnega sveta v Varšavi, kjer je pa kmalu pokazal, da so mu berlinski in dunajski interesi deveta briga. Njegovo prevratno delovanje se je obrnilo proti Avstriji in Nemčiji z isto ostrostjo in srditostjo, ki ju je prej kazal do Rusije. Nemci so se ušteli v svojih računih na Pilsudskega, smatrajoč ga za slepo orodje. Po njegovem vplivu so poljske legije odbile prisego zvestobe nemškemu in avstrijskemu cesarju. Zato so Nemci Pilsudskega zgrabili in ga jeseni l. 1917. zaprli v trdnjavsko ječo v Magdeburgu.

Njegov zapor pa je trajal le leto dni. Po zlomu centralnih držav se je vrnil Pilsudski kot zmagovalec v Varšavo, kjer se je že formirala nova vlada zedinjene Poljske na vsem nekdanjem poljskem ozemlju Rusije, Nemčije in Avstrije. Energično je zgrabil položaj v svoje roke in poveril sestavo prve vlade socialistu Moraczewskemu, bivšemu poslancu v dunajskem državnem zboru. Sam si je izbral resor vojnega ministrstva, toda še isto leto je bil izvoljen za predsednika države in narodna skupščina je to izvolitev potrdila 21. februarja 1919. Štiri leta je bil Pilsudski na čelu države, toda njegova reprezentativna funkcija mu ni dovoljevala onega razmaha, ki je bil primeren njegovi energični osebnosti. Vendar pa se je z vso skrbjo posvetil delu za organizacijo vojske in temu prizadevanju gre zasluga, da so Poljaki odbili siloviti boljševiški napad l. 1920. V strateškem pogledu je »čudež na Visli« delo Pilsudskega, ki je tudi kot vojskovodja dokazal svoje izredne sposobnosti. Zmaga mu je prinesla naslov maršala ter neizmerno popularnost med narodom, osobito pri vojski.

Maršal Pilsudski je l. 1923 odklonil zopetno izvolitev za predsednika države in je prevzel samo mesto načelnika generalnega štaba. Pod drugo vlado agrarca Witosa pa je podal ostavko tudi na to mesto in se zagrenjen umaknil na svoje posestvo v Sulejovku pri Varšavi, ki mu ga je poklonil kot dar hvaležni poljski narod. Od tu je z nejevoljo opazoval vladno delo ter nastopal proti šireči se korupciji s predavanji, brošurami in članki. Nezadovoljstvo je med tem doseglo svoj vrhunec in ljudstvo je vedno silneje klicalo maršala na pomoč zoper strankarstvo in korupcijo. Na Jožefovo l. 1926. je prišlo v Sulejovek čestitat maršalu 6000 oficirjev; podoficirji so darovali vojski letalo z imenom »Pilsudski«, njegova strelska organizacija pa je v par dneh podvojila število svojega članstva; okoli 150.000 bojevnikov je rotilo in prosilo maršala, naj poseže vmes in reši državo.

Ko je 10. maja prišla na čelo države zopet Witoseva vlada, je maršal izvedel svoj vojaški udar in v petih dnevih razgnal vlado, odstavil predsednika Wojciechowskega ter se polastil oblasti. Sejm ga je zopet izvolil za predsednika države, toda maršal je nepreklicno odklonil to čast, vedoč, da bi mu bile po ustavi popolnoma zvezane roke za vsako delo. Predlagal je za predsedstvo profesorja Moscickega, ki ga je Sejm tudi res izvolil.

V novi vladi Bartelovi si je maršal Pilsudski pridržal vojno ministrstvo, ki ga poslej ni dal več iz rok. Obenem s tem resorom je prevzel dolžnost generalnega inspektorja vojske ter si s tem zagotovil nezrušljiv položaj. Uporno opozicijo je ukrotil z vso brezobzirnostjo in si v dveh volitvah 1928 in 1930 priboril dolgozmožno večino, ki je v notranji in zunanji politiki sprejela njegova politična načela ter v vsem izvajala njegovo voljo. Kakor je bil razočaral med vojno Nemce in Avstrijce, tako je tudi poljskim levičarjem breobzirno razkril, da mu je bil marksizem le sredstvo za upor proti carizmu in da za njegove edino zveličavne nauke o obnovljeni Poljski nima prav nikakega razumevanja.

V notranji politiki je maršal uvedel režim trde roke. Brez milosti je zatrl vsako opozicijo ter z reformo ustave utrdil primat poljske nacionalne misli nad državo razjedajočim strankarstvom. Dal je razširiti tudi oblast predsednika države, ki po stari ustavi ni bil nič drugega nego robot za podpisovanje aktov in za vsakdanjo reprezentacijo. V zunanje političnem pogledu je šel takisto svoja pota. Z Rumunijo je sklenil zvezno pogodbo, ki jo je skušal dopolniti s pritegnitvijo baltskih držav. Zaradi odpora Litve in protiukrepov Moskve se mu to ni moglo posrečiti. Srečnejšo roko je imel, ko je z Nemčijo sklenil nenapadalni pakt za deset let, vendar pa so se le prekmalu pokazale posledice te improvizacije. Nemško »prijateljstvo« je Poljski odtujilo druge zanesljive zaveznike in zunanjepolitični položaj se je s približevanjem Nemčiji prej poslabšal kakor zboljšal. Znano je maršalovo stališče proti vzhodnemu paktu, ki se ravno zaradi njegovih nazorov ni mogel izvesti v prvotni obliki. Vsega obžalovanja vredni pa so tudi večni napadi na Češkoslovaško, ki so neutemeljeni in služijo samo Nemcem.

S smrtjo maršala Pilsudskega, moža nedeljene avtoritete in priljubljenosti, se bo na Poljskem marsikaj izpremenilo tako v notranji, kakor zunanji politiki. Nadejamo se, da je obnova Poljske toliko napredovala, da bo država brez hujših pretresov prebolela izgubo te velike osebnosti, čije vsestranska nadarjenost jo je usposobljala za voditelja naroda in države v pravem smislu.

Laval v Moskvi

Francoski zunanji minister je včeraj dopoldne prispel v Moskvo, kjer so mu priredili svečan sprejem

Moskva, 13. maja. g. Francoski zunanji minister Laval je snoči prispel čez obmejno postajo Njegorelo v Sovjetsko unijo. Poročevalcem sovjetskih listov je dal izjavo, v kateri je poudaril prijateljski značaj svojega obiska v Sovjetski uniji. Izrazil je nado, da bodo razgovori v Moskvi omogočili, da se prijateljski odnošaj med Francijo in Sovjetsko unijo še bolj razvijejo.

Danes dopoldne je Laval prispel v Moskvo. Pri njegovem prihodu so mu izkazali posebne časti. Vlak, v katerem je potoval, je spremljalo rusko letalsko brodovje. Na kolodvoru ga je med drugimi pozdravil ljudski komisar za zunanje zadeve Litvinov, oddelek vojaštva je francoskemu gostu izkazal vojaške časti, godba pa je zasvirala marseljezo. Laval je izjavil, da je prišel v Rusijo v prvi vrsti zaradi miru.

Prvi razgovor med Lavalom in Litvinovom, ki je trajal poldrugo uro, se je vršil popoldne. Razgovoru so prisostvovali namestnik Litvinova Krestinski in ruski poslanik v Parizu Potemkin, od francoske strani pa generalni tajnik v zunanjem ministrstvu Leger ter šef kabineta zunanjega ministra Rochat. O razgovoru ni bil izdan uradni komunike. Doznava se, da so razpravljali o posetu Lavala v Varšavi ter o splošnem položaju v Evropi s posebnim ozirom na vprašanje evropske varnosti in francosko - ruskega pakta.

Na Leninovem grobu

Moskva, 13. maja b. Po svojem prvem razgovoru z Litvinovom je francoski zunanji minister Laval posetil mavzolej, v katerem počiva Lenin.

Sokolska manifestacija

Glavna skupščina Saveza SKJ — Nov korak k zbližanju z bolgarskimi Junaki — Volitve

Kakor je že ponedeljsko »Jutro« na kratko poročalo, je bila v nedeljo v Beogradu peta redna letna skupščina Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Tej manifestaciji jugoslovenskega Sokolstva so se pridružili tudi odlični predstavniki vsega slovanskega Sokolstva ter dali tako novega poleta sokolski misli med slovanskimi narodi.

Skupščino je vodil prvi podstarejšina g. Gangl. Prostrano slavnostno dvorano Nabavljalne zadruge so napolnili delegati vseh sokolskih župa iz Jugoslavije. Skupščini je dala še posebno slavnostno obeležje navzočnost številnih visokih odličnikov. Nj. Vel. kralja je zastopal polkovnik Radović, Nj. Vis. kneza namestnika Pavla senator in podpredsednik Rdečega križa Svetozar Tomić, vlado ministra dr. Ljudevit Auer in dr. Hasanbegović, vsi ostali ministri pa so poslali na skupščino posebne zastopnike. Svoje simpatije do Sokolstva so izkazale po svojih predstavnikih tudi razne nacionalne organizacije. Največjo pozornost pa so zbujali delegati slovanskega Sokolstva. Češkoslovaško Sokolstvo je zastopal g. Kepl, rusko gg. Dreiling in Artamanov bolgarske Junake univ. prof. dr. Mihajlo Minev in g. Dimitrije Lazov, navzoč pa jebil tudi bolgarski poslanik g. Kazasov ki je zastopal zadržanega predsednika bolgarskih Junakov notranjega ministra generala Atanasova. Poljska sokolska zveza je pooblastila atašeja poljskega poslaništva v Beogradu g. Szetleckega, da jo je zastopal na glavni skupščini SKJ.

Zborovanje je otvoril podstarešina g. Gangl, ki je najprej med viharnimi ovacijami prečital naslednjo vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju:

Pozdrav Nj. Vel. kralju

»Jugoslovensko Sokolstvo, zbrano po svojih delegatih in odposlancih ostalega slovanskega Sokolstva na svoji peti redni letni glavni skupščini, posveča svoje prve misli in pošilja svoj prvi sokolski pozdrav Vašemu Veličanstvu, svojemu vzvišenemu in ljubljenemu vladarju, dičnemu prvemu Sokolu jugoslovenskega naroda, ob čegar svitlem prestolu zbira jugoslovensko Sokolstvo svoje vrste in plamtečih src iznaša svojo prekaljeno ljubezen in svoja čustva nepokolebljive vdanosti in zvestobe, vedno pripravljeno, da se kot zvest čuvar oporoke svojega blagopokojnega vzvišenega kralja Aleksandra I. Uedinitelja odzove pozivu kralja in domovine! Zdravo!«

V spomin Velikega kralja

V svojem nadaljnjem govoru je nato E. Gangl posvetil tople in prepričevalne besede sokol. vdanosti in zvestobe kraljevskemu domu, rekoč med drugim: Na vsaki skupščini, odkar obstoja zedinjeno jugoslovensko Sokolstvo, so bile naše prve misli in naše prve besede posvečene kraljevskemu domu kot izraz naše vdanosti, ljubezni in zvestobe, da se poklonimo kralju, ki je kri naše krvi iz slavnega rodu Karadjordjevićev. Toda danes ne stopamo pred prestol Viteškega kralja Uedinitelja, marveč se naš duhovni polet zaustavlja pred visokim katafalkom, na katerem počiva naš mrtvi kralj. Vsako naše sokolsko srce, veruje v zakon pravičnosti. Pa naj bo krivica, ki je bila storjena našemu kralju in z njim vsemu jugoslovenskemu narodu, tisočkrat kaznovana in maščevana, ničesar več nam ne more vrniti tega dragocenega življenja. Naš narod razume veličino svojega Viteškega kralja in ve, da je bila v pokojnem kralju pooseblena vsa naša rasna etika, ki jo tvorijo poštenje, skromnost in hvaležnost. Naš narod ve, da ni bilo in ne more biti ničesar brez trpljenja in žrtev. Nasilna smrt Viteškega kralja je sad izdajstva in zločina, toda njegova velika žrtev bo obrodila stotisočeri sad in tako bo maščevana njegova smrt. Mi Sokoli bomo vedno zvesto izpolnjevali njegovo poslednjo voljo in čuvali Jugoslavijo do zadnje kaplje krvi. Zvesto bomo stali na straži ob prestolu ki ga je zavzel sedaj njegov prvenec, sin velikega očeta, Nj. Vel. kralj Peter II. V njem vidimo mladost, svežost in življenjsko moč one ideje, ki ji tako zvesto služimo. Naj se v njem razvijejo vse one vrline, ki so v tako veliki meri dičile njegovega blagopokojnega očeta. 400.000 sokolskih src bije zanj in to število se bo podvojilo, podesetorilo, kajti sokolska misel je misel vsega jugoslovenskega naroda.

Slovansko Sokolstvo

V svojem nadaljnjem govoru, ki so ga neprestano prekinjale ovacije kralju in Jugoslaviji, je g. Gangl pozdravil zastopnike slovanskega Sokolstva. Posebno tople besede je naslovil na zastopnike bolgarskih Junakov kot najmlajše člane slovanske sokolske družine in med viharnim pritrjevanjem izjavil, da bo Sokolstvo zastavilo vse svoje sile, da pride do resničnega bratskega zbližanja tudi z bolgarskim narodom.

Obravnavajoč razvoj jugoslovenskega Sokolstva je govornik podčrtal zlasti velik pomen kmečkega Sokola, ki je razprostri svoja krila na vsem podeželju. Z zadovoljstvom je ugotovil, da je sokolska misel na podeželju danes tako visoko razvita, kakor tega ni nihče pričakoval. Sistematično delo v prihodnjem letu bo šlo za tem, da se sokolska ideja razširi do poslednje vasi, do poslednje gorske hiše, da bo v Sokolstvu združen ves jugoslovenski narod.

Nato je prečital pismo, ki mu ga je poslal predsednik bolgarskih Junakov, notranji minister general Atanasov. Pismo se glasi:

»Žal mi ni mogoče osebno prisostvovati vaši skupščini, da bi vam izrazil svoje spoštovanje in svoje bratske pozdrave. V radostnem pričakovanju želim, da bi se skoraj videli in da bi mogel vse jugoslovensko Sokolstvo prepričati o iskreni vdanosti splošnemu sokolsko-junaškemu delu. Pozdrave Tebi in vsej bratski Jugoslaviji! Zdravo!«

Dvorana je odmevala gromkega klicanja in vzklikanja bolgarskemu narodu in bolgarskim Junakom, ovacije pa so se še stopnjevale, ko je spregovoril odposlanec Junakov, univ. prof. Minev. Nato so pozdravili skupščino zastopniki češkoslovaškega in ruskega Sokolstva, nakar je povzel besedo minister za telesno vzgojo dr. Auer in zagotovil v imenu vlade Sokolstvu vso podporo pri nadaljnjem delu. Naglasil je, da se vlada v polni meri zaveda pomena vrednosti sokolskega dela za povzdigo jugoslovenske nacionalne misli in ljudske prosvete sploh. Sokolstvo je tisto, ki naj vzgoji mlado generacijo v prave in čiste Jugoslovene. To priliko bo nudila izvedba zakona o obvezni telesni vzgoji. Sokolstvo naj postane kolektivni izraz narodove volje.

Volitve vodstva SKJ

Po raznih formalnostih je v imenu delegatov povzel besedo Dimitrije Petrović, starešina osiješke sokolske župe, in izjavil, da je bilo na tridnevnih delegatskih konferencah temeljito in podrobno proučeno vse delo Saveza. Zato predlaga absolutorij sedanji upravi in obenem listo nove uprave. Predložena lista je bila sprejeta soglasno z aklamacijo. Izvoljeni so: za prvega podstarešino Engelbert Gangl, za podstarešine Djuro Paunković, Oton Gavrilović, Čedo Milić in dr. Ignjat Pavlas. V načelstvo saveza so izvoljeni: načelnik dr. Alfred Pihler, namestnika Miloslav Vojinović, Jos. Jeras, načelnica: Elza Skalarjeva, njene namestnice Dana Ilićeva, Joža Trdinova in Štefica Brozovićeva. Za predsednika prosvetnega odbora je izvoljen dr. Vladimir Belajčić. V upravi so med drugimi: dr. Milan Gorišek iz Maribora, dr. Josip Pipenbacher iz Ljubljane in Jože Smrtnik iz Celja, med namestniki pa Jakob Špicar iz Radovljice in Verij Švajger iz Ljubljane.

Po izvolitvi nove uprave je vsa dvorana zapela slovansko himno »Hej Slovani« nakar je bolgarski delegat Lazov imel temperamenten in burno aklamiran govor o junaštvu kot etični vrlini balkanskih Slovanov ter o misiji jugoslovenskih Sokolov in bolgarskih Junakov za nadaljnje zbližanje obeh bratskih narodov. Med ponovnimi navdušenimi manifestacijami za Sokolstvo in Slovanstvo je bila skupščina zaključena.

SKLEPI BALKANSKE ZVEZE

Zasedanje Balkanske zveze je bilo včeraj končano — V političnih zadevah popolna soglasnost z Malo antanto — Važni ukrepi za poglobitev gospodarskih stikov

Bukarešta, 13. maja. r. Zasedanje sveta Balkanske zveze, ki bi se moralo po prvotnem programu končati že v soboto, se je zaradi novih dogodkov v mednarodni politiki nadaljevalo še včeraj in danes. Včeraj so razpravljali o nekaterih najnovejših dogodkih v mednarodni politiki, ki zadevajo tudi države Balkanske zveze in glede katerih je bilo treba takoj zavzeti stališče, današnja posvetovanja pa so bila v glavnem posvečena proučevanju gospodarskih problemov in vprašanj, ki se nanašajo na poglobitev medsebojnih gospodarskih stikov.

Po informacijah v poučenih krogih je na eni strani podaljšalo zasedanje stalnega sveta Balkanske zveze prizadevanje rumunskega zunanjega ministra, da bi se Balkanska zveza in Mala antanta strnili v še bolj enotno politično organizacijo, kakor sta že po dosedanjem sodelovanju; na drugi strani vesti, da namerava avstrijska vlada izvesti spremembo ustave in uvesti regentstvo kot prvi korak k obnovi monarhije in povratku Habsburžanov na avstrijski prestol. Kaj to pomeni za Malo antanto in Balkansko zvezo, je splošno znano. Zato je smatral Titulescu kot predsednik Balkanske zveze za neobhodno potrebno, da se o tem vprašanju nemudoma razpravlja. Kakor v vseh drugih vprašanjih mednarodne politike, je bilo tudi v tem pogledu izraženo popolno soglasje. Balkanska zveza je v pogledu povratka Habsburžanov zavzela enako stališče kakor Mala antanta ter bo smatrala tak korak za nedopustno kršenje mednarodnih obveznosti in v naprej odklanja odgovornost za vse posledice, ki bi se izcimile iz takega enostranskega in samovoljnega kršenja mirovnih pogodb.

Danes je imel stalni svet Balkanske zveze, v katerem zastopa predsednika jugoslovenske vlade g. Jevtića, ki se je že včeraj povrnil v Beograd zaradi važnih notranje-političnih poslov, pomočnik zunanjega ministra dr. Purić, dve seji. Na dopoldanski seji je razpravljal še o političnih vprašanjih, na popoldanski seji pa je proučil predloge, ki jih je sestavil gospodarski svet Balkanske zveze v cilju poglobitve medsebojnih gospodarskih odnošajev.

Zvečer bo izdan ob zaključku zasedanja komunike za tisk, ki ga v vseh političnih in diplomatskih krogih pričakujejo z veliko napetostjo, ker pripisujejo tokratnemu zasedanju zunanjih ministrov Balkanske zveze v danih okoliščinah izredno važnost.

Komunike

Bukarešta, 13. maja AA. Rador poroča: Konferenca stalnega sveta Balkanske zveze je končala svoje delo danes popoldne. Po skupni avdienci pri Nj. Vel. kralju Karolu II. so se vsi štirje predstavniki držav Balkanske zveze, Titulescu, Ruždi Aras, Maksimos in Purić vrnili v zunanje ministrstvo, kjer je minister Titulescu kot predsednik stalnega sveta Balkanske zveze, obdan od svojih tovarišev prečital novinarjem tole uradno poročilo:

Stalni svet Balkanske zveze je v toku svojega zasedanja od 10. do 13. maja v Bukarešti imel sedem sej pod predsedstvom zunanjega ministra kraljevine Rumunije Titulesca.

Akcija Balkanske zveze se bo še razširila

Svet je začel svoje delo s temeljito proučitvijo splošnega položaja v Evropi in je z zadovoljstvom ugotovil, **da položaj na Balkanu ni takšen, da bi vlival kakršnokoli skrb bodisi glede ohranitve miru, bodisi glede ohranitve odnošajev dobrega sosedstva na tem predelu Evrope, nasprotno, stalni svet se je prepričal, da se je približal čas, ko se bo akcija Balkanske zveze na Balkanu še poglobila in razširila.**

Stalni svet je zatem skrbno proučil vprašanja, ki interesirajo države Balkanske zveze kot celoto in pa posamezne države, članice Balkanske zveze kot take. Svet je nadalje soglašal v ugotovitvi, da je mogoče splošnim in posebnim interesom Balkanske zveze ustreči trajno samo s sodelovanjem vseh držav brez izjeme pri zavarovanju stalnega miru v Evropi, zlasti še s sodelovanjem z Malo antanto.

Francosko-ruski pakt

Stalni svet pozdravlja z veseljem francosko-sovjetski sporazum o medsebojni pomoči, ki ga smatra za temeljno misel bodoče varnostne ureditve v vzhodni Evropi.

Podunavski pakt

Glede rimskega sporazuma je Balkanska zveza pripravljena pod pogojem, da se njeni zakoniti interesi upoštevajo, tudi s svoje strani pospešiti ustvaritev tega dela ob sodelovanju vseh držav, s katerimi računa protokol Lavala in Mussolinija od 7. januarja 1935

Ti interesi so bili predmet podrobne in vsestranske proučitve, ki so omogočili ugotoviti ne le popolno soglasje o vseh teh vprašanjih, temveč poleg tega tudi enotnost in skupno voljo vseh štirih držav, ki tvorijo Balkansko zvezo. Zaradi tega smatra stalni svet za svojo dolžnost, da razglasi to dejstvo kot vodilno misel svoje politične smeri.

Poglobitev gospodarskega sodelovanja

Kar se tiče gospodarskih vprašanj, je sprejel svet protokole in sporazume, sklenjene od stalnega gospodarskega sveta Balkanske zveze v Atenah 9. januarja l. 1935. in v Ankari 25. aprila 1935, s pridržkom, da jih potrde pristojne vlade.

Stalni svet ugotavlja, da obstojajo pogoji za skupno poglobitev trgovinske izmenjave in s tem za okrepitev splošnih gospodarskih pogojev. Na podlagi tega je sklenil: da je treba trgovinsko izmenjavo poglobiti tako v okviru držav Balkanske zveze kakor s tretjimi državami, pospešiti in izpopolniti promet, poglobiti tujsko-prometne odnošaje in proučiti bančna vprašanja.

V to svrho je stalni svet sklenil niz gospodarskih ukrepov, ki naj pospešijo trgovinsko izmenjavo med državami Balkanske zveze s tem, da se v trgovinske odnošaje zanese večja svoboda in jasnejši in enotnejši trgovinski predpisi, da se pospeši delovanje sorodnih ustanov in medsebojno poznanje izdelkov s pomočjo stalnih razstav (sejmov itd.).

Stalni svet je prav tako sprejel predloge, ki se nanašajo na prometna vprašanja in na tozadevne skupne akcije. V tem oziru je priporočil niz ukrepov, ki naj jih pristojne uprave štirih držav sprejmejo, da z njimi olajšajo razvoj medsebojnega prometa.

Poštna konvencija

Posebna pozornost je veljala načrtu poštne konvencije, ki bi lahko stopila takoj v veljavo, tako, da bi se poštne, brzojavne in telefonske zveze lahko izpopolnile na ozemlju, ki je po svoji površini enako ozemlju Francije, Nemčije, Italije, Švice in Avstrije.

Stalni svet je nadalje odobril letalsko konvencijo (z gotovimi dodatki), ki naj olajša vzpostavitev in razvoj letalskih zvez, letalskega turizma in sodelovanje med trgovinskim letalstvom.

Glede tujskega prometa so bili sprejeti konkretni predlogi. Predviden je niz tehničnih ukrepov, ki naj tujski promet pospešijo. Razpravljanja o tem vprašanju se bodo nadaljevala tako, da bo na prihodnjem sestanku gospodarskega sveta mogoče skleniti posebno konvencijo o tem vprašanju

Balkanska banka

Glede vprašanja Balkanske banke je turška delegacija predložila osnutek, ki ga bodo zdaj proučile emisijske banke. Njihovi guvernerji bodo naprošeni, naj se sestanejo vsaj enkrat na leto. Prav tako bodo predstavniki privatnega kredita v vseh štirih državah povabljeni, naj se takisto enkrat na leto sestajajo.

Stalni svet je prišel do sklepa, da bodo ti ukrepi v izdatni meri izboljšali gospodarske pogoje

Skupna avdienca pri kralju Karolu

Štirje zunanji ministri držav Balkanske zveze so bili nocoj ob 11. sprejeti v avdienci od Nj. Vel. kralja Karola, kateremu so predložili obširna poročila o vprašanjih, o katerih so razpravljali, in pa sklepe, ki jih je stalni svet Balkanske zveze na sedanjem zasedanju sprejel. Avdienci je prisostvoval predsednik rumunske vlade Tatarescu. Nj. Vel. kralj Karol je izvolil izreči zunanjim ministrom Balkanske zveze svoje zadovoljstvo.

Slavnostni sprejem v rumunskem parlamentu

Bukarešta, 13. maja. r. Včeraj je imel rumunski parlament na čast zunanjim ministrom Balkanske zveze izredno svečano sejo. Delegacije držav Balkanske zveze so prišle v parlament ob 17. Tam so njim na čast priredili svečan sprejem. Poslanci in senatorji so prisrčno sprejeli in pozdravili Ruždi Arasa, Maximosa in Purića ter njihovo spremstvo in poslanike držav Balkanske zveze v Bukarešti. Gosti so prišli v spremstvu predsednika vlade g. Tataresca, zunanjega ministra g. Titulesca in državnega podtajnika g. Radulesca.

Predsednik parlamenta g. Saveanu je imel pri tej priliki nagovor, v katerem je poudaril: Srečen sem, da morem v imenu rumunskega parlamenta pozdraviti odlične zastopnike balkanskih držav, naših vrlih zaveznic. Iz vsega srca želim, da nam ta zveza zagotovi mir, ki si ga ves svet tako goreče želi. Kot točen tolmač globokih čuvstev, ki nas prevevajo in združujejo z vašimi narodi, vam želim pri vašem delu mnogo uspeha za napredek vaših držav. Živel mir! Živela Balkanska zveza! Živela Jugoslavija! Živela Turčija! Živela Grčija. Te tri pozdrave je g. Saveanu izrekel v jugoslovenščini, turščini in grščini. Pozdrav g. Saveana so vsi navzočni senatorji in poslanci sprejeli z dolgotrajnim vzklikanjem gostom. Gostje so nato ostali dalje časa v prijateljskem razgovoru z rumunskimi parlamentarci.

Jevtić zadovoljen

Bukarešta, 13. maja. AA. Listi priobčujejo naslednjo izjavo, ki jo je dal predsednik jugoslovenske vlade in zunanji minister g. Bogoljub Jevtić pred odhodom iz Bukarešte:

Proučili smo vse probleme, ki so na dnevnem redu, in mednarodni položaj v luči poslednjih dogodkov in v zvezi s koristmi naših držav. Zelo sem zadovoljen z rezultati naših razgovorov, ker bodo ponovno dokazali popolno enakost stališč, ki je značilna za Balkansko zvezo. Iz Rumunije odhajam zadovoljen in optimistično razpoložen.

Premestitev v sodni službi

Beograd, 13. maja p. Premeščen je sodni pripravnik pri okrožnem sodišču v Celju g. Alojzij Zalokar k sreskemu sodišču na Brdu.

Flandin okreval

Pariz, 13. maja b. Ministrski predsednik Flandin, ki se je nedavno ponesrečil z avtomobilom, je danes zopet prevzel svoje posle.

Vremenska napoved

Novosadska vremenska napoved za danes: Hladno vreme, pretežno bolj oblačno, mestoma deževno.

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, nekoliko hladneje.

Dunajska vremenska napoved za torek: Menjajoče se oblačno, padec temperature. V krajih z jasnimi nočmi nevarnost slane.

Delegacija Sokolske župe Ljubljana na Oplencu

Po sklepu župne uprave je odšla po savezni glavni skupščini v Beogradu sedemčlanska delegacija sokolske župe Ljubljana v nedeljo popoldne na Oplenac, da se pokloni na grobu blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja. V delegaciji so bili med drugimi tudi župni načelnik, tajnik in blagajnik ter podnačelnica.

Po prihodu na ta sveti kraj je krenila delegacija takoj v kripto h grobu, v katerem počivajo zemski ostanki našega Gospodarja. Na večni luči, ki gori ob Njegovem preranem grobu, so Sokoli prižgali svečice in se v molku spomnili Njega, ki nam je ustvaril to lepo Jugoslavijo ter žrtvoval za njo tudi svoje dragoceno življenje. Br. župni tajnik je nato spregovoril spominske besede in prižgal v imenu ljubljanske sokolske župe voščenko, katere plamen naj simbolizira našo globoko žalost nad izgubo našega velikega in viteškega kralja.

Naši kraji in ljudje

Najmanjši stražarji našega Jadrana

Slike z nedeljske manifestacije JS v Ljubljani, o kateri je obširno poročalo ponedeljsko „Jutro“

Predsednik JS g. podban dr. Pirkmajer izroča zastavo praporščaku. Poleg njega kumica gospa Dedkova

Strumni praporščaki, ko so prevzeli blagoslovljene zastave

Pogled na impozantno množico podmladkarjev Jadranske straže na Kongresnem trgu o priliki blagoslovitve in izročitve 41 zastav mladim jadranskim stražarjem

J. K. Strakaty v Ljubljani

Snoči je dopotoval v Ljubljano g. Jan Karel Strakaty, urednik praških »Národnih Listov«, prevajalec iz slovenščine in srbohrvaščine, neumorni in požrtvovalni praški

prijatelj Slovencev in Jugoslavije sploh. G. Strakaty ostane v Ljubljani do konca tega tedna, nato pa se udeleži konference Jugoslov.-češkoslov. lig v Crikvenici ter obišče Beograd in še nekatera mesta naše države. Počitnice namerava prebiti ob morju in v Slov. goricah. Zaslužnega in simpatičnega češkega delavca za češkoslov. jugoslovensko vzajemnost toplo pozdravljamo v naši sredini!

Učitelji – pevci gredo v južno Bolgarijo

Drevi se z brzim vlakom ob 20. odpelje pevski zbor JUU iz Ljubljane na svojo koncertno turnejo po južni Bolgariji. Za pevskim zborom Glasbene Matice je to naš drugi vokalni zbor, ki ponese našo umetno in narodno pesem med bratski bolgarski narod. Po velikem uspehu matičarjev je pričakovati, da bodo tudi učitelji povsod pravtako presrčno sprejeti in deležni nespremenjene pozornosti. Pomen učiteljskega pevskega zbora pa je tudi v tem, da je pevska turneja hkrati obisk zastopnikov vsega našega učiteljskega stanu in ni dvoma, da se bodo med našim in bolgarskim učiteljstvom tekom turneje navezali stiki in sklenila prijateljstva, ki jih v pogledu dela za vzajemnost obeh bratskih narodov nikakor ne gre podcenjevati.

Pevski zbor naših učiteljev, ki ga vodi g. Milan Pertot, šteje 80 pevk in pevcev. Vodja turneje pa je strok. učiteli Drago Supančič, ki je koncerte tudi organizirai. V Beogradu se pevcem pridružita tudi predsednik JUU g. Ivan Dimnik z generalnim tajnikom, na vsej poti pa ga tudi spremljata skladatelj Emil Adamič in naš posebni poročevalec, ki bosta skrbela za redna poročila v naših listih.

Po dosedanjem sporedu bo pel zbor na desetih koncertih, 24. t. m. pa bo tudi sodeloval na veliki proslavi Sv. Cirila in Metoda v Burgasu. S to svojo koncertno turnejo bodo tudi naši učitelji doprinesli svoj delež k zbližanju in medsebojnemu spoznavanju jugoslovanskega in bolgarskega naroda.

Jubilej vrlega rodoljuba

Ljubljana, 13. maja

G. Ivan *Pavšek*, upokojeni magistratni uradnik, je čvrst in čil dosegel 70. leto svojega, vestnemu delu posvečenega življenja. Rodil se je 14. maja 1865 v Ljubljani kot sin trgovca in je po odsluženih vojaških

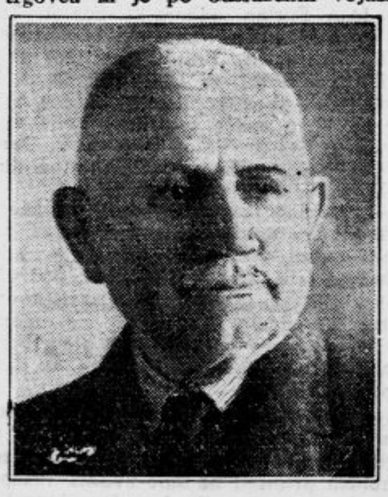

letih postal orožnik. Kot poveljnik orožniških postaj je služboval v radovljiškem in kranjskem okraju ter si povsod pridobil naklonjenost ljudstva, potem pa je dobil službo pri mestnem magistratu v Ljubljani. Najbolj naporno je bilo njegovo službovanje med vojno, ko mu je bila poverjena preskrba živilskih nakaznic za meščane. Nazadnje je deloval v ekspeditu, mirovati pa ne more niti po svoji upokojitvi. Tako je požrtvovalno prevzel mesto okrajnega načelnika za uboge za trnovski okraj, vneto pa se udejstvuje tudi v raznih društvih. Zaveden narodnjak in naprednjak je že od svoje mladosti in je v tem duhu vzgojil tudi svoje štiri otroke. Naročnik »Slovenskega Naroda« je že 40 let, »Jutra« pa od njegovega obstoja. Uglednemu in delavnemu možu želimo še mnogo srečnih let.

Huda nesreča pri vožnji

Novo mesto, 13. maja

Iz Sv. Križa pri Litiji sta se včeraj peljala z motornim kolesom znamke »Harley Davidson« preko Čateža v Mirno 33letni trgovec Robert Vidmar in 33letni šolski upravitelj v Dolah Janko Bajec. Kolo je upravljal Bajec, a Vidmar je sedel zadaj. Srečno sta pasirala Čatež in Trebnje, potem pa ju je doletela na cesti, ki vodi skozi tako zvano Zvijavnico pri Dulah, okrog 15. huda nesreča. Bajec je pred seboj opazil dva kolesarja. Prvemu, ki je bil videti ves zbegan, se je hotel umakniti, zavil pa je preveč proti desni strani ceste in v hipu se je zgodila nesreča: motorno kolo je treščilo v obcestni kamen in ga izruvalo, nato pa odbilo do polovice naslednjega, nakar se je prevrnilo. Bajca je v loku vrglo daleč v stran, a Vidmar je obležal poleg motorja v grapi nezavesten, prav tako pa tudi kolesar 27letni progovni delavec Martin Kravcar iz Velike Loke.

Vsem trem je nudila prvo pomoč neka nemška avtomobilistka, nato so bili pa vsi trije prepeljani v Trebnje in od tam Bajec in Vidmar z gasilskim avtomobilom v bolnišnico usmiljenih bratov v Novo mesto. Kravcar se je pripeljal sam z vlakom.

V bolnišnici so ugotovili, da ima Vidmar notranje in zunanje poškodbe, ki pa niso nevarne. Kravcar je poškodovan na glavi in po rokah ter malo pretresen, dočim je dobil šolski upravitelj Bajec hude notranje poškodbe. Okrog 20. je bila na njem izvršena težka operacija, ki je trajala tri ure. Ranjenec se ne more ganiti in le malo govori. Edina skrb so mu njegova žena in trije otročiči; najmlajši je šele poldrugo leto star. Vidmar bo lahko bolnico zapustil že v nekaj dneh, prav tako Kravcar.

Z avtomobilom Berlin-Zagreb 20 ur in pol

Zagrebški inž. Oskar Hugo je z velikim uspehom izvedel svojo rekordno vožnjo. V nedeljo točno ob 3. popoldne je ustavil svoj avtomobil pred velikim avtomobilskim paviljonom Zagrebškega zbora. Velike množice so ga ob vhodu in na zboru navdušeno pozdravljale. V Berlinu je startal v soboto ne ob 5.30 popoldne kakor je bilo določeno prvotno, temveč eno uro pozneje. O poteku vožnje so ponoči in v nedeljo dopoldne poročale radijske postaje. Od Berlina do Dresdena je vozil inž. Hugo s povprečno brzino 103 km na uro, na posameznih odlomkih pa z maksimalno brzino 140 km. Pri Schremsu se mu je pripetil defekt, ki ga je zadržal 4 in pol ure. Če tega ne bi bilo, bi bil prispel v Zagreb v 16 in pol uri, tako pa je prevozil 1110 km dolgo progo Berlin-Zagreb v 20 in pol uri.

Bračko obsojen na 4 leta robije

Maribor, 13. maja

Danes se je z razglasom sodbe v velikem procesu proti bivšemu šefu mariborske tehnične in terenske poštne sekcije Francu Bračku zaključila afera, ki se je razčiščevala več let in ki se je pred tukajšnjim malim kazenskim senatom obravnavala dan in pol. Zanimanje za razglas razsodbe je bilo toliko, da je bila razpravna dvorana št. 53 v prvem nadstropju okrožnega sodišča natlačeno polna. Navzočnih je bilo največ poštnih in drugih državnih nameščencev.

Nekoliko minut po 9. uri je stopil v dvorano senat s predsednikom vss dr. Tombakom, ki je ob popolni tišini razglasil sodbo: obtoženi Franc Bračko se obsoja na *štiri leta robije, petletno izgubo častnih državljanskih pravic ter izgubo državne službe.* Obtoženec je sprejel razsodbo mirno, toda videlo se je, da ga je sodba globoko pretresla. V obrazložitvi in utemeljitvi sodbe se navaja, da ga je senat spoznal krivim zaradi utaje zneska 134.528.27 Din, dočim se glede ostalih v obtožnici navedenih zneskov oprošča krivde in kazni. Sodba temelji na izpovedbah glavne priče g. Suhača. Takoj po razglašeni sodbi so organi mariborske jetnišnice odvedli obsojenega Bračka v sodne zapore. Oba zagovornika sta prijavila priziv in revizijo.

Ogromno navdušenje je zavladalo za

Florida cikorijo!

Kdor jo je enkrat poskusil, ta ne kupuje več druge! Takoj se opazi ogromna razlika v okusu bele kave, ker Florida cikorija nima kisline in ne povzroča zgage (Sodbrennen). Poskusite še danes Florida cikorijo! Dobiva se v vseh boljših trgovinah s kolonijalnim blagom.

Začnite vsak dan z Odolovo zobno nego!

Aljaževa proslava

Pogled na množico gostov pri odkritju spominske plošče triglavskemu župniku Jakobu Aljažu v nedeljo na Šmarni gori

V 8 dneh – dva mrtva na Turncu

Reševalci neso ponesrečenega jurista Svetozarja Likarja s proda k reševalnemu avtomobilu na cesto.

Ljubljana, 13. maja

Ponedeljsko »Jutro« je obširneje poročalo o novi nesreči na Turncu pod Šmarno goro, kjer je v nedeljo popoldne padel s skale komaj 19letni visokošolec Svetozar *Likar* iz Ljubljane. Ob nagli pomoči turistov, ki so bili ž njim, in po prvi negi štirih ljubljanskih zdravnikov, ki so z Matičarji slučajno prihajali ta čas z Grmade, so ponesrečenca takoj z reševalnim avtom prepeljali na kirurški oddelek, kjer pa je vkljub najvestnejšemu prizadevanju zdravnikov davi ob 9. zaradi možganske krvavitve podlegel.

S Svetozarjem Likarjem je Turnc, ta romantično vabljiva, a vendar tako usodno sovražna skala, ki jo zaradi neposredne bližine Ljubljane naskakujejo dan za dnem trume drznih plezalcev, v enem tednu zahteval dvoje mladih življenj. Svetozar se je rodil 13. septembra 1916 v Ljubljani kot sin zdaj že upokojenega svetnika celjskega upravnega sodišča dr. Ivana Likarja. Študiral je pravo na ljubljanski univerzi, kjer je bil eden najmlajših in najmarljivejših študentov. Tragična izguba je ugledno rodbino toliko težje zadela, ker je bil Svetozar edini sin in je poleg obupanih staršev zapustil samo še plakajočo sestrico, ki obiskuje 7. razred gimnazije v Celju. Med ostalim sorodstvom žaluje za nadebudnim planincem tudi ga. Vrančičeva, soproga predsednika apelacijskega sodišča, ki mu je bila teta, z rodbino.

Pogreb nesrečne žrtve bo v sredo ob 16. iz mrtvašnice državne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Naj mu bo zemlja lahka, žalujočim pa naše iskreno sožalje.

Smrtno ponesrečeni jurist Svetozar Likar

Lani vroče, letos hladno?

Primeri, ki obetajo bolj hladno ko vroče leto — „Slava“ treh ledenih svetcev

Ljubljana, 13. maja

Leto za letom se obnavlja, pa vedno znova potrjuje dejstvo, kako zelo je produkcija zemlje in posredno s tem ves človeški obstanek odvisen od vremenskih muhavosti našega ozračja. Poročali smo že o veliki, milijonski škodi, ki jo je povzročila začetek maja nenadna premena vremena, ko je nekaj noči legla na zemljo strupena slana. Naj bo zgodnja pomlad v svojem mnogo obetajočem početku še lepša, prijetno topla, pa drugič spet pozna in hladna, nenaden preokret vetrovnega razporeda in zračnega tlaka zadostuje, da pomori slana nežno zelenje in cvetje.

Vsakomur je še v spominu lanska zgodnja, nenormalno topla pomlad. Tudi letos je pognalo zelenje in cvetje zaradi skope snežne odeje razmeroma zgodaj, dasi so bile povprečno temperature nižje ko lani. Že marec je beležil lani po večini države toploto, ki je letos v aprilu dramila našo prirodo. Temperature pod ničlo so bile v letošnjem aprilu in začetek maja neredko kje, lani n. pr. pa je še v marcu le redkokdaj zlezlo živo srebro tako nizko. Neobičajno topla lanska pomlad pa je bila tudi z deževnico radodarnejša ko letos, ko so ponekod že trpeli zaradi suše.

Posebno značilen za letošnje vreme je

primer prehoda aprila v maj

Ljubljana, Zagreb, Beograd, Sarajevo, Skoplje in Split so v tem vrstnem redu zabeležili naslednje najvišje temperature:

30. aprila 1934	25.4	26	26	25	27	20	
30. aprila 1935	11	19	18	20	21	21	

Z izjemo Splita, je zaključil letošnji april mnogo hladneje ko lani. Za Ljubljano je bil lanski zadnji april obenem najtoplejši dan, ostala mesta so dosegla tekom meseca mnogo toplejši dnevni višek. Primer po istem vrstnem redu glavnih vremenskih opazovališč Jugoslavije:

najvišja dnevna temperatura v mesecu						
april 1934	25.4	27	30	29	30	26
» 1935	22	24	28	25	28	25

Razlika ni tolikšna, zato pa so bili letošnji mesečni zaključki mnogo nižji ko lani. 23 dni v aprilu je n. pr. beležilo zgornje zaporedje mest naslednje temperature in število dni:

izpod 20° 1934	16	10	8	9	5	10	dni
» 1935	18	17	14	17	12	15	»

Ljubljana v osrčju alpskega predgorja in v razmeroma visoki severni legi ne kaže tolikšne razlike, ki na jugovzhod narašča. Še večja je razlika v primerjavi števila dni, ki so v isti dobi aprila beležili *nad 20°* dnevne temperature (isto zaporedje mest)

1934	7	13	15	14	18	13 dni
1935	5	6	9	6	11	8 »

Začetek maja je lani sprožila neobičajno visoka toplota pri nas prav poletne nevihte. Kakor letos slana, je lani iste dni povzročila ponekod mnogo škode v sadovnjakih in vinogradih toča. Pod kakšnimi temperaturnimi okoliščinami je nastopila lani toča, a letos morila slana, naj posvedoči naslednji primer: Ljubljana, Zagreb, Beograd, Sarajevo, Skoplje in Split, vsako mesto zase predstavnik podnebja svoje okolice, je zabeležilo naslednje dnevne najvišje temperature:

3. maja 1934	20.2	28	31	28	29	26
2. maja 1935	10	16	15	17	11	18

Ponekod nad polovico hladnejši letošnji začetek maja beleži še večjo razliko v najnižjih dnevnih temperaturah:

3. maja 1934	13.6	18	20	11	12	14
2. maja 1935	—1	1	3	2	6	6

Zgornja primera, vzeta iz dnevov po lanski in letošnji prvomajski vremenski ujmi pričata, kako raznolika je lahko vsako leto razporedba vremenskih činiteljev nad našo celino. *Saj so bile lani najnižje dnevne temperature začetek maja skoraj povsod višje ko letos zabeleženi maksimi!*

Seveda s tem še ni rečeno, da bi bila letošnja pomlad nenormalno hladna. Ne smemo pozabiti, da so vsi navedeni primeri razporejeni z lansko res mnogo nad povpreček toplo pomladjo. Vendar je že to dejstvo dokaz, da je letošnje zaporedje menjave lepega in suhega anticiklonalnega, pa vlažnega, deževnega ciklonal-

ELITNI KINO MATICA
TELEFON 21-24
Samo še danes ob 4., 1/4 8. in 9. 1/4 uri zvečer
BEGUNEC iz CHICAGA
V glavni vlogi
LUISA ULLRICH, GUST. FRÖHLICH, PAV. KEMP, A. SANDROCK
»PARAMOUNTOV ZVOČNI TEDNIK« GLOBOKO ZNIŽANE CENE!

Domače vesti

• **Konferenca dentistov iz vse države** se je vršila v nedeljo dopoldne v Zagrebu Zastopani so bili dentisti in dentisti-tehniki prav številno zlasti iz Zagreba, Ljubljane in Beograda. Po poročilu glavnega tajnika o predlogu uredbe o dentistični zbornici v Beogradu so zborovalci prišli do zaključka, da ena sama taka zbornica ne zadostuje in da naj bi se ustanovile tri popolnoma avtonomne zbornice dentistov v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Ob zaključku konference je bil izvoljen odbor, ki bo v duhu sprejetih sklepov sestavil predlog o ustanovitvi treh zbornic za dentiste in dentiste-tehnike

* **Gg. dr. Cepuder, dr. Rape, Žitnik in Lipnik,** ki so bili par dni pred volitvami, kakor smo to že takrat zabeležili, aretirani in ovadeni državnemu sodišču v Beogradu po § 1 zakona o zaščiti države, so bili v nedeljo zopet izpuščeni. Državno sodišče v Beogradu je namreč odločilo, da ni osnove za postopanje po zakonu o zaščiti države in je o tem obvestilo okrožno sodišče v Ljubljani. Na osnovi tega obvestila je okrožno sodišče vse štiri ovadence izpustilo iz preiskovalnega zapora.

• **Smrt zaslužnega srbskega gledališkega umetnika.** V Beogradu je umrl v starosti 73 let eden od najstarejših in najpopularnejših članov beograjskega gledališča Sava Todorović, ki je nad pol veka s svojim umetniškim delovanjem ustvarjal temelje naše gledališke umetnosti. Sava Todorović je bil beograjsko dete. Na gledališke deske je stopil prvič v Brčkem kot član igralske skupine zaslužnega organizatorja gledaliških odrov Lazića - »Strica«. Član Narodnega gledališča v Beogradu je postal leta 1887. in se je ves čas delovanja odikoval kot najznačilnejši in najuspešnejši oblikovalec komičnih ulog v mnogih domačih in tujih delih. Bil je velik umetnik, blag človek in najboljši tovariš starejših in mlajših gledaliških umetnikov. Ta lastnost mu je pridobila častno predsedništvo Združenja gledaliških umetnikov, čigar soustanovitelj je bil.

Zvočni kino Ideal
Danes ob 4., 7. in 9.15 uri zvečer
slavna pevka
MARIJA JERITZA
v velefilmu
VELIKA KNEGINJA ALEKSANDRA
Marija Jeritza poje arije iz »Aide«, »Moč usode«, »Servus Wien«, »Ti in jaz sva drug za drugega«, »Povej mi, kje se moja mamica žalosti« in »Čaše naj zvenijo«.
Sodelujejo: SZÖKE SZAKALL, LEO SLEZAK, P. HARTMANN.
Najnižja vstopnina Din 4.50, 6.50

* **Novi grobovi.** V nedeljo je umrl v Ljubljani g. Ivan Kambič, upokojeni šolski upravitelj, ki je zavzemal odlično mesto med vzgojitelji in prosvetnimi delavci. K večnemu počitku ga bodo položili danes ob pol 15. — V ljubljanski bolnišnici je po kratkem trpljenju umrl trgovski sotrudnik in bivši trgovec g. Adolf **Jonke,** star 70 let. V Ljubljani in Rožni dolini je bil splošno znan zlasti v trgovskih krogih. Pogreb bo danes popoldne ob 6. — Danes ob 14. bodo položili k večnemu počitku bivšega uradnika g. Jaroslava **Tokana.** — V ljubljanski bolnišnici je umrl g. Ivan **Omerzu.** Pogreb bo v sredo ob pol 15. iz bolnišnice. — Pokojnim blag spomin, žalujočim iskreno sožalje!

SPOMENIKI
lepi, moderni po nizki ceni pri tvrdki
Franjo KUNOVAR
Sv. Križ — Ljubljana
Zahtevajte album.
Telef. 27-87

• **Izsekavanje na Šar planini.** Na Šar planini ima država ogromne bukove gozdove, prave pravcate pragozde, v katerih menda še ni pela sekira. Sedaj pa se je sklenilo, da se ti gozdi deloma izsekajo. Sekalo se bo na strani proti Uroševcu (na Kosovem polju) in je za sedaj določeno, da se izseka 800.000 kubičnih metrov drv, ki se bodo uporabljala za kurivo v državnih uradih. Vse delo se bo vršilo v državni režiji. Od Uroševca do vznožja Šar planine se zgradi gozdna železnica za prevoz lesa do uroševske železniške postaje. V začetku bo pri teh delih zaposlenih okoli 100 delavcev, postopno pa se bo njihovo število povečalo. Pozneje, ko se namestijo potrebni stroji in druge naprave, se pa začne poleg drv sekati in pripravljati tudi stavbni les.

• **Arnavtska krvna osveta.** V Nekovcu v prištinski okolici je Arnavt Bajram Bidalović ubil svojega strica Ibiša, da bi tako »osvetil« smrt svojega očeta. Pred tremi leti se je dogodilo, da je Ibiš nehote ubil svojega brata, Bajramovega očeta. Delala sta ograjo okoli hiše in zabijala kole. Pri zabijanju je kij odletel z držaja in tako nesrečno zadel Ibiševega brata, da je mrtev obležal na tleh. Ibiš se je moral zagovarjati pred prištinskim sodiščem, ki ga je obsodilo v nekajmesečni zapor zaradi nehotnega uboja. Bajram, ki je bil sam zase prepričan, da mu je stric hote ubil očeta, pa se ni zadovoljil s to malenkostno kaznijo, temveč se je hotel maščevati sam. Iskal je le prave priložnosti, da bi strica dobil na samem. Ibiš, ki je izvedel za nečakov sklep, se je skrbno izogibal Bajrama, a ko je sedaj moral v neko sosednjo vas z vozom, je vzel svojo malo hčerko s seboj, ker je pri Arnavtih običaj, da se ne ubija v otrokovi navzočnosti. Toda Bajram se ni zmenil za ta običaj. Pričakal je strica na potu in ga napadel s kolom. Ibiš se je pač nekaj branil in skušal ubežati, pa ga je nečak dohitel in mu s kolom razbil lobanjo. Stric je bil mrtev in očetova smrt maščevana. Bajrama so prijeli orožniki in ga odvedli v prištinski zapor.

• **Velik požar.** Te dni je nastal ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Trančarja Franca v Trnovski vasi in prešel tudi na hišo. Obe poslopji sta zgoreli do tal. Uničen je poleg vsega orodja tudi umetni mlin. Kako je ogenj nastal, je še nejasno. Orožniki vrše preiskavo.

• **Vlom v vinsko klet.** Neznani tatovi so v Rodnem vrhu obiskali vinsko klet posestnika Jarenka Franca iz Borislavcev. Tatovi so si napolnili steklenice, ki so jih dobili v kleti z vinom in žganjem. Orožniki so vlomilcem na sledu.

• **Ob vsakem času sme piti kavo tudi** zvečer vsakdo, bodisi zdrav ali bolan, otrok ali starec, če si je izbral kofeina prosto pravo kavo Hag. Več kakor 36.000 zdravnikov in brez števila gospodinj je doslej izdalo pismeno priznanje kavi Hag.

• **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.**

• **Eno srce — ena radenska!**

Iz Ljubljane

u— **Bolgarski pevci v Ljubljani. 21. t. m.** koncertira v Ljubljani najboljši bolgarski mešan zbor. Zapel nam bo 14 najrazličnejših zborov iz Bolgarske in ruske literature in dva zbora iz jugoslovenske literature. Dirigent g. Sokolov. Kakor prva, meseca marca, smo prepričani, da bo z zanimanjem in navdušenjem sprejeta tudi druga skupina bolgarskih pevcev, ki bo v Ljubljani prav tiste dni, ko bo potoval naš učiteljski zbor po Bolgarski. Vstopnice od četrtka dalje v knjigarni Glasbene Matice

u— **Zanimivo predavanje na državni trgovski akademiji.** Po naročilu ministrstva za trgovino in industrijo je predaval na trgovski akademiji bivši docent za biozofijo g. Bruno Herci iz Zagreba o vzgoji volje in uspehu življenja. Predavatelj je orisal najprej več markantnih primerov iz življenja zgodovinskih osebnosti, ki so si vzele za geslo: Morem, ker hočem. Potem je obrazložil razne načine ojačanja volje v zvezi z načinom življenja in raznimi pojavami. Predavatelj je napravil vtisk radikalnega etika in je kot abstinent in vegetarijanec tudi ta dva problema vpletel v svoje predavanje. S svojim simpatičnim nastopom si je v polni meri osvojil poslušalce. Kakor slišimo, bo g. Herci povabljen kot predavatelj še na razne druge kulturne ustanove.

u— **Poziv koroškim borcem.** Bivšim borcem za slovensko Koroško bo v četrtek 16. t. m. ob 20. v Slamičevi restavraciji g. polkovnik v p Drago Milivojević kot bojni tovariš razložil cilje Legije koroških borcev in pomen ustanovitve njenega pododbora v Ljubljani.

u— **Društvo »Pravnik«** opozarja, da se bo vršil letošnji pravniški izlet v nedeljo 19. t. m. na Lisco in v Sevnico. Odhod iz Ljubljane z jutranjim vlakom ob 5.20. Prijave za izlet sprejema vratar justične palače v Ljubljani do petka 17. t. m.

Foto borza
Naše cene govore . . .
Obiščite naš posebni oddelek ali pa zahtevajte cenik. — Specijalna fototrgovina
Joško Šmuc
Ljubljana, Selenburgova ulica štev. 6.

u— **Pevsko društvo Ljubljanskega Zvona** ima svoj redni občni zbor v četrtek 16. t. m. ob 8. zvečer v društvenih prostorih v Mestnem domu. Vabljeni ustanovniki in podporniki. — Odbor.

u— **VI. intimni koncert Glasbene Matice ljubljanske** bo v petek, 17. t. m. ob 20. v Hubadovi pevski dvorani. Spored obsega 3 sonate, za klavir, klavir in violino ter klavir in čelo.

u— **Med botricami praporov PJS** je tudi gospa Marija Polakova, kar je pomotoma izostalo v poročilu ponedeljskega »Jutra.«

Helene Pessl
podeluje pri nas po svoji osebni asistentki
še danes
v Židovski ulici ter
15. in 16. t. m.
v Nebotičniku
BREZPLAČEN PRAKTIČEN POUK
o modernem negovanju lepote in obraza
Prosimo, da se pravočasno prijavite.
Drogerija A. KANC
Židovska ulica in
Drogerija I. KANC
Nebotičnik

u— **Zveza gospodinjskih pomočnic** je imela nedavno svoj četrti občni zbor, ki ga je vodila predsednica Franja Petričeva. Zborovalke so počastile spomin kralja-mučenika ter se posvetile v duhu njegove oporoke. Kakor poročilo predsednice, tako sta tudi poročili tajnice Francke Roblekove in blagajničarke Marije Knifliceve podali sliko požrtvovalnega in uspešnega delovanja. Organizirane gospodinjske pomočnice so se v lepem številu udeležile poučnih predavanj, razmotrivale so važne stanovske zadeve, vodijo pa tudi uspešno propagando, da bi se organizacija razširila do popolnosti, združeč vse gospodinjske pomočnice. Odbor je pregledal poselski red ter predlagal nekaj važnih izprememb. Svoje predloge je poslal Delavski zbornici s prošnjo, naj se skliče anketa vseh prizadetih skupin: delodajalk-gospodinj in delojemalk-pomočnic. Zborovalke so z odobravanjem sprejele poročila odbornic in izvoljen je bil dosedanji odbor pod predsedstvom Franje Petričeve.

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM« v Šiški. — Telefon 33-87
V torek, sredo in četrtek ob 7. in 9. predvajamo film nepozabne lepote
Hrepenenje
MARTA EGGERTH, HANS JARAY, LUISE ULLRICH
Dopolnilo običajno. — V soboto pa:
POMLADNA PESEM
Richard Tauber

u— **Žrtev neprevidnega motociklista.** Včeraj okrog poldruge ure zjutraj se je peljal na kolesu iz mesta proti domu 26 letni strojnik Miha Bohorč iz Vevč. Med Mostami in Studencem se je nenadno zaletel vanj neki motociklist, ki mu je privozil nasproti, da je Bohorč v loku odletel s kolesa in s težkimi poškodbami obležal v obcestnem jarku. Vozač je sicer ustavil motor in pogledal nesrečno žrtev, nato pa odpeljal dalje, ne da bi se za ranjenca zmenil. Bohorča so našli neki mimoidoči in obvestili reševalce, da so ga prepeljali v bolnišnico. Na kirurškem oddelku so ugotovili razen zlomljene desne noge in poškodovane leve noge tudi poškodbe na glavi in pa notranje poškodbe, da je njegovo stanje precej resno. Motociklist se je policiji pozneje sam prijavil.

u— **Pet nedelj ljubezni in ena torbica** po vrhu V znani Lasanovi krčmi v Šiški je v nedeljo zvečer malo pred policijsko uro 25 letni priložnostni delavec Jernej Š., doma iz Prečne pri Novem mestu, malo židane volje ponujal gostom na prodaj črno žensko ročno torbico za 12 Din Gostje so prodajalca izročili stražniku, ker so upravičeno sumili, da ženska torbica fantu ni mogla priti po čisto pošteni poti v roke. Pri zaslišavanju na policiji je nato Jernej pripovedoval, da je torbico s silo vzel svojemu dekletu Fani, ki je baje za služkinjo nekje v Koritkovi ulici, ker ga je nekaj ujezila. Pred petimi tedni sta se spoznala, pet nedeljskih popoldnevov sta prebila skupaj, ne da bi vedela drug za drugega, kako se pišeta — za klicanje v ljubezni zadošča pač samo krstno ime — v nedeljo popoldne pa se je ljubezen razdrla, ker zvečer Fani ni marala več v krčmo z njim. Policija je Jerneja pridržala v zaporu, a njegove Fani v vsej Koritkovi ulici ni našla. Vsa znamenja kažejo, da je torbica, ki je iz črne imitacije in še skoraj nova ter sta se nahajala v nji tudi dva prstana iz medi, dva molka, in ženski robček, ukradena.

Jutri pridejo! Slavna pevka
Marta Eggerth
in HANS SÖHNKER, PAUL KEMP, PAUL HÖRBIGER, IDA WÜST v najboljšem filmu sezije!
Elitni kino Matica

u— **Novost za Ljubljano so Petričkove ledenke.** Modern izdelava odličnega sladoleda na palčicah! Višek higiene. Komad 1 Din.

u— **Otroški tricikelj išče lastnika.** Tiskarski delavec France Fric s Ceste 29. oktobra št. 2 je prijavil policijski upravi da je njegov štiriletni Roman pred dnevi pripeljal domov na lepem tuj otroški tricikelj, ki mu ga je prepustila neznana deklica na igrišču v Tivoliju. Tricikelj, zavoljo katerega se je morda odigrala nekje majhna otroška tragedija, dobe starši prizadete deklice pri Romanovem očetu.

Iz Celja

e— *Redno javno cepljenje proti kozam v okoliški občini* bo v četrtek 16. in petek 17. t. m. v občinski posvetovalnici na Bregu. Poleg onih, ki so prejeli pozive, se pozivajo tudi vsi, ki so se priselili v občino z otroki, ki še niso cepljeni, da jih ta dan privedejo k cepljenju. Cepljenju so obvezni tudi vsi obrtni in trgovski vajenci v okoliški občini, ki morajo priti ta dan k cepljenju.

e— *Razmere na delovnem trgu.* Pri borzi dela v Celju se je od 1. do 10. t. m. na novo prijavilo 46 brezposelnih, posredovanj je bilo 17, odpotovalo je 16, odpadlo 125 oseb. Dne 10. t. m. je ostalo v evidenci 397 brezposelnih nasproti 509 dne 30. aprila.

e— *Zaradi snaženja uradnih prostorov mestnega poglavarstva* bo mestni urad jutri popoldne in v četrtek ves dan zaprt. Stranke, ki so povabljene za jutri popoldne in četrtek k mestnemu poglavarstvu, se naj zglasijo v petek 17. t. m. ob uradnih urah.

e— *V celjski bolnišnici* so umrli: v nedeljo 70letni prevžitkar Miha Zupanc s Šmohorja nad Laškim in 29letni brezposelni pekovski pomočnik Karol Koželj iz Zavodne (Cesta na grad štev. 2) pri Celju, včeraj pa 48letni prevžitkar Štefan Rožencvet iz Zgornje vasi pri Šmarju.

e— *Alkoholna prepoved v sredo.* Predstojništvo mestne policije opozarja vse gostilničarje in točilce alkoholnih pijač v svojem območju, da v sredo 15. t. m. ob prihodu vojaških novincev v Celje ne smejo točiti vojaškim novincem in njih spremljevalcem alkoholnih pijač.

e— *Vlomilec v stanovanju.* V nedeljo med 18. in 19. je neznan storilec odprl s ponarejenim ključem stanovanje trgovke in hišne posestnice Marije Krajnčeve na Bregu ter ukradel iz predalov nočne omarice 550 Din gotovine in srebrno denarnico. Vlomilec je bil gotovo oprezoval okrog hiše in je izrabil priliko, ko je šla Krajnčeva po dežju iz stanovanja na vrt.

e— *Tatvina kolesa.* V soboto ob 20. je neznan storilec ukradel trgovskemu vajencu Viljemu Weissbacherju iz Celja iz neke veže v Prešernovi ulici 800 Din vredno, črno pleskano moško kolo znamke »Steyr Waffenrad«, tov. štev. 3,902.038, evid. štev. 2-11.583-3.

e— *Kino Union.* Danes ob 16.30 in 20.30 zvočni velefilm »Oko za oko«... in zvočni tednik.

Iz Maribora

a— **Predstavništvo naših sodnikov.** Na občnem zboru ljubljanske sekcije Društva sodnikov kraljevine Jugoslavije, ki se je vršil v nedeljo v Mariboru in o katerem je poročalo že ponedeljsko »Jutro«, je bil izvoljen naslednji odbor: namestnik viš. drž. tož. in privatni docent dr. A. Munda, predsednik; sos J. Janša, podpredsednik; sos dr. S. Strukelj, tajnik; sos dr. Rupnik, blagajnik; sos dr. M. Gaber, drž. tožilec dr. V. Lavrenčak, sos F. Orožen, sodni pripravnih Ivan Furlan, odborniki. Sos A. Žigon, sos dr. J. Stempihar, namestnika. Poverjenik za Maribor je sos Fran Juhart (sos dr. Mihalič, namestnik), za Celje sos dr. J. Dolničar (sos I. Verlič, namestnik), sos A. Kuder za Novo mesto (sos Jože Prijatelj namestnik). Sas dr. Sajovic in sas V. Straser, revizorja; njuna namestnika predsednik os. P. Keršič in sas dr. M. Krajnc.

a— **Mariborski podružnici Družbe sv. Cirila in Metoda** bosta v četrtek 16. t. m. dajali račun o svojem delovanju tekom zadnjega leta. Občni zbor obeh podružnic se bo vršil 16. t. m. ob 20. v mali dvorani Narodnega doma Naj nihče ne manjka na tej skromni manifestaciji mariborske nacionalne javnosti za kuturno in narodnoobrambno delo.

a— **Ipavčeva župa.** Na sobotnem občnem zboru Ipavčeve župe so bili sprejeti ti-le predlogi za kongres JPS: Članarina se v nobenem primeru ne sme zvišati. Nasprotno naj se zopet zniža in odpravi vsaj povišek, ki je bil določen na lanskem kongresu. — Savezna uprava naj posreduje pri vladi, da se unificirajo avtorske dajatve vsaj v takšnih primerih, če društvo izvaja na eni prireditvi skladbe avtorjev, ki so razdeljeni na obe avtorski ustanovi (»Ujma« in CZA). Taksa na lepakih za prireditve umetniških koncertov naj se na vsak način odpravi. Savezna uprava naj izposluje pri min. prometa za svoje člane več voznih olajšav kakor doslej. Ugodnosti naj bi znašale 75 odst.

a— **Sreča ni bila opoteča naslednjim** pri nedeliski tomboli Ženskega društva v prid Počitniškemu domu kraljice Marije na Pohorju: 3000 Din v gotovini je dobila žena mag. uslužbenca Hilda Gregorič, kuhinjsko opremo mizar drž. žel. Bogomir Senica, 1000 Din v gotovini brezposelni tkalec Friderik Danko, namizno garnituro in čajni servis zasebnica Marija Blatnik, odejo z blazinami in posteljnino učenka Miroslava Auerjeva, namizno garnituro in kavni servis mestni delavec Albin Ogrizek, dve odeji mizarski pomočnik Ferdinand Drozg, kuhinjsko posodo dijakinja Tončka Jereb, 500 Din v gotovini strugar drž. žel. Avgust Rozman, gramofon s ploščami delavec Karel Plavšič, 300 Din v gotovini posestnik Franc Kmetič, 12. tombolo, gramofon s ploščami, viničar Karol Kopčič.

a— **Hvaležnost otroških src.** Ljubka je bila proslava vseh otrok, ki stanujejo v palači Pokojninskega zavoda in ki so svojim mamicam pripravili v soboto zvečer prijetno presenečenje. Starši so morali v posebno sobo, kjer so malčki najprej odigrali igro

Triumph najpopolnejši štedilnik

»Mati« v eni sliki. Nastop Vriskove Majdice, Mihorkove Vidice in Verice je radi ljubkega prednašanja zelo ugajal. V drugi igrici »Darežljivi otroci« je zaživelo dobro srce otroka. Potem so se postavili s svojimi harmonikami še Dušan Reja, Majdica Lebanova in Tropove Bebica pod vodstvom malega Rada Lebana. Ob zaključku so otroci obdarovali prijetno presenečene mamice z lepimi darili.

a— **Gostič gostuje!** Pri četrtkovi uprizoritvi »Hoffmannovih pripovedk« gostuje v naslovni partiji prvi tenor ljubljanske opere Jože Gostič.

a— **V soboto »Trafika«.** V gledališču bo dne 18. t. m. premiera madjarske veseloigre »Trafika« v korist penzijskega sklada igralcev. »Trafika« ne pride v abonma, ker je število dramskih predstav že izčrpano.

a— **Priče starega Maribora umirajo.** V Grajski 2 je umrl v starosti 76 let kovač drž. žel. Jožef Dereani, v Vegovi 5 ključavničar drž. žel. Ivan Hojzl, star 78 let, v Vojašniški 12 pa delavec Matija Veršič, star 63 let. Žalujočim naše iskreno sožalje!

a— **Poučni izlet studenških Sokolov.** V nedeljo je krenilo 200 studenških Sokolov na Pohorje, kjer jim je podrobno obrazložil zgodovinske znamenitosti naše Poštele arhivar prof. Franjo Baš.

Zvočni kino Dvor
Telefon 27-30
Danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer
HANS ALBERS
v svojem najboljšem krim. filmu
Neki gospod Gran
Karin Hardt, A. Bassermann in Olga Čehova.
Najnižja vstopnina Din 4.50, 6.50

a— **Živahen planinski dirindaj** je bil v soboto zvečer v Unionu, kjer so imeli mariborski planinci svoj letošnji planinski večer. Bilo je vse polno, vse navdušeno nad izvirnimi okrasitvami in pristnim planinskim okoljem. Na večeru so bili tudi mariborski odličniki.

a— **Dirkač skozi Maribor.** Na svoji rekordni avtomobilski vožnji od Berlina do Zagreba je pasiral naše mesto v nedeljo ob 13. inž. Hugo in zbujal pozornost Mariborčanov.

a— **Gradnja dveh novih šol in Mladinskega doma zasigurana!** Kakor znano je mariborski mestni svet na predlog mestnega predsednika dr. Fr. Lipolda na žalni seji po smrti blagopokojnega kralja Uedinitelja dne 11. oktobra lani sklenil v počastitev spomina velikega vladarja zgraditi dve novi šoli s priključkom Mladinskega doma v magdalenskem predmestju. Na seji mestnega sveta dne 14. decembra se je sklenilo najeti posojilo v znesku 7 milijonov dinarjev za kritje gradbenih stroškov. V to svrho so se pričela pogajanja s Pokojninskim zavodom, ki jih je vodil za mestno občino župan dr. Lipold in ki so vedla do ugodnega rezultata. Z doseženim najetjem 7 milijonov dinarjev je zagotovljena gradnja nove druge deške meščanske šole in druge dekliške osnovne šole ter Mladinskega doma v magdalenskem predmestju ter se bodo pričele gradbena dela v najkrajšem času. S tem velikim uspehom bo odpravljeno občutno pomanjkanje šolskih prostorov v Mariboru, ki je iz leta v leto naraščalo.

a— **Pomirjevalci jo navadno skupijo.** To je znana reč. Izkusil je to tudi gostilničar Viktor Koren v Krčevini. Ko so se gostje v nedeljo zvečer sprli in spopadli, je skušal vročekrvneže pomiriti. Pri tem ga je nekdo tako močno udaril s stolom po glavi, da je obležal nezavesten in da so ga morali prepeljati v splošno bolnišnico.

—a **Mariborska poslovalnica obrtno-pospeševalnega zavoda** priredi dne 16., 17. in 18. t. m. predavanje o avtogenem varenju v dvorani kina Apolo s skioptičnimi slikami in pričetkom ob 19. Prvi večer 900 m dolgi film! Predava inž. Knez o vseh področjih kovinarske prakse.

a— **Falzificirani kovanci** po 10, 20 in 50 Din so se pojavili v Mariboru. Policija vrši poizvedbe. Trgovci, pozor!

a— **Tihotapščine z avtomobili.** Preko meje so poizkusili pri Radgoni utihotapiti neki Zagrebčani nov avto. Trik se ni posrečil. Kazen bo huda.

Iz Ptuja

j— **Občni zbor Muzejskega društva v Ptuju** bo v sredo 15. t. m. ob pol 17. v muzeju. Po občnem zboru bo predavanje predsednika g. dr. Komljanca: »S »Kraljico Marijo« po Grčiji in Orientu«.

j— **Premeten berač.** V Ptuju je beračil neki Poštrak Janez, poljski delavec iz Drstelje. Da je lože izvabljal od ljudi darove si je bil napisal potrdilo, da je pogorelec, izrezal iz nekega drugega spisa žig in ga nalepil na potrdilo Aretirani možak je priznal krivdo z izgovorom, da je bil k beračenju primoran, ker mu je lani uničila toča ves pridelek, skrbeti pa mora za dva lastna otroka in še za tri tuje, katerih oče je v zaporih

j— **Tatvina kolesa.** Posestnik Franc Borovič iz Budine pri Ptuju se je za kratek čas pomudil v Ranflovi gostilni ter prislonil svoje kolo pred gostilno k zidu. Ko se je vrnil, kolesa ni več našel. Kolo ima evidenčno številko 2-75179-30.

nega vremena v oblasti zračnega sistema vetrov nad Evropo drugačno ko lani. Pred vsem je kakor pozimi tudi v pomladi ostala Slovenija prikrajšana na padavinah.

V zameno z lanskim razporedjem pa posegajo pogosteje k nam vetrovi iz severnega območja, ki brez posebne vlažne tendence prevladujejo obenem na krivdi hladnejših, menjajočih se temperatur. Odtod tolikšna vihravost letošnjega majnika, ko izprehajalec v toplem dnevu ne ve kam s površnikom, pa si drugič spet iznenada poželi toplejše suknje.

Trije ledeni svetci

ki so se zvrstili po pratiki prav te dni, zadajajo letos še posebej skrb, bo li tudi nadaljnje leto hladnejše in suho. Nagli padec temperature od včerajšnje tople nedelje v današnji hladni in pusti deževni Servacijev dan pa nas letos ne preseneča. Navajeni smo že takih skokov ves maj, zato letos vera v svetnike-ledenjake nima tolikšne veljave.

Ni še znano, kje in kdaj je nastalo to ljudsko pravilo. Prav za prav je zelo staro, kakor so stare izkušnje naših kmetov, ki so vidnejše, vsako leto ob gotovem času nastopajoče izpremembe vremena obeležili z reki na svetnike. Ta način jim je bil pač najlaže dojemljiv, saj je pratika kmetu najvernejši koledar dela v vseh letnih časih.

Časovno bi morala nastopiti doba teh svetcev 11 dni prej. L. 1582. so namreč z reformo koledarja izpustili 11 dni, tako, da je 4. oktobru sledil takoj 15. oktober. In res dokazujejo dolgoletna meteorološka opazovanja, da pade hladnejša doba prej v početek maja ko v dobo treh ledenih mož. Tudi letos je bilo tako, prvi ledenjak, včerajšnji Pankracij pa je bil v Ljubljani najtoplejši majski dan. Kakor danes pa se bo po dosedanjih izgledih najbrž menjaval še nadaljnji del meseca.

V znanstveni literaturi navaja prvič ledene može delo nekega italijanskega znanstvenika l. 1775., veliko osnovno delo dunajskega meteorologa Pilgrama pa ga sploh ne omenja. Iz tega sledi, da je to vremensko pravilo prodrlo v srednjo Evropo šele kasneje. Dobi nastopa pomladnega hlada, ki ga severnjaki vežejo na tri ledene može, je pri nas priključena še mokra Zofka. V severni Nemčiji prištevajo k tej hladni dobi že sv. Menarta 11. maja, kar bi bilo dokaz, da potrebuje hladni vdor s severa presledek treh, štirih dni.

Ni povsem res, da bi bila hladna pomladna doba omejena na tri svetce — acije. Tako je v l. 1927. začetek maja prav kakor letos padla huda slana v višjih dolinah, v dobi ledenih mož pa je prav tam bilo nad 20 stop. C. L. 1922. je v srednji Evropi od 8. — 11. maja padla dnevna temperatura na 5°, v dobi treh slavnih vremenarjev pa je bilo toplo od 21 — 26°. Še manjša je bila slava ledenjakov l. 1907., ko je prav Pankracij 12. maja zabeležil ponekod najtoplejši dan v letu!

Tudi tridnevna hladna doba ni povsem določena. L. 1928. je bilo hladno od 4. maja do 7. junija, l. 1926. celo 50 dni. Točno tri dni so držali hlad ledeni možje leta 1932., lani pa so bili prav dnevi od 11. do 14. maja po vsej državi zelo topli. —ine.

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! »Bran-i-bor« se briga zanje. Pristopajte!

Zdravo zagorelo telo

Dan škofjeloškega obrtništva

Škofja Loka, 13. maja

Včeraj je imelo škofjeloško obrtništvo lep praznik. V zvezi z zaključkom 46letnega delovanja obrtne nadaljevalne šole, ki je vzgojila Škofji Loki in njeni okolici nepregledno vrsto mladih ljudi za povzdigo obrtništva, se je vršila v šolski dvorani razstava šolskih izdelkov in onih Obrtniškega združenja. Odlični predstavniki obrtništva kakor tudi domačega javnega življenja so se sestali najprej v učilnici, kjer je bilo zaključeno šolsko leto. Svečanosti so prisostvovali sreski načelnik gospod Ivan Legat, predsednik škofjeloške občine notar g. Stevo Šink, predsednik odbora obrtne nadaljevalne šole industrijec g. Rado Thaler, predsednik Obrtniškega združenja g. Ivan Lotrič, predstojnik okrajnega sodišča g. Fran Ustar, sreski šolski nadzornik g. Vinko Zahrastnik, vodja mizarskega tečaja g. Josip Kregar, nadalje vse učiteljstvo, odborniki vseh obrtniških društev in njih prijatelji in seveda tudi vsi vajenci, ki jih je nagovoril upravitelj obrtne šole g. Jakob Rojic z izpodbudnimi besedami, opozarjajoč mladino na ljubezen do kralja in domovine in na ljubezen do poklica, ki so se mu posvetili. S toplimi besedami hvaležnosti se je zahvalil za učence g. Mateweber Gabriel. Nato pa je sledila razdelitev izpričeval.

Vzporedno s tem je otvoril g. Thaler obrtniško razstavo, ki je bila v sosedni sobi v šoli kralja Aleksandra. Številni obiskovalci so s pozornostjo motrili risarske, pismene in matematične izdelke vajencev I. in II. razreda in ročne izdelke, zbrane ob opravljanju pomočniških izkušenj. Zastopane so bile vse stroke, ki so pokazale, da je škofjeloško obrtništvo zelo prizadevno in napredno v vseh smereh. Izdelki, ki jih je preko 100, ostanejo last šole in predstavljajo lepo vrednost.

Po ogledu razstave so si ogledali prisotni še risarski tečaj v risalnici, ki se vrši že več mesecev in bo izuril naše mizarje v najtežavnejših in najpreciznejših strokovnih delih. Tečaj, ki ga vodi g. Kregar iz Št. Vida nad Ljubljano, bo rodil najlepše uspehe. Udeležuje se ga nad 15 mojstrov in pomočnikov. Ob zaključku vseh ogledov se je zahvalil vsem sodelujočim in predstavnikom oblastev za razumevanje predsednik združenja g. Lotrič s prošnjo, naj se podpira domača obrt ob vsaki priložnosti.

Razstava je bila odprta ves dan in si jo je ogledalo nad 1000 ljudi.

Gospodarstvo

Ljubljanska borza v preteklem letu

Za X. redni občni zbor, ki se bo vršil danes ob 16. v borznih prostorih, je ljubljanska borza za blago in vrednote izdala svoje običajno letno poročilo, ki vsebuje v uvodu zanimiv pregled razvoja našega gospodarstva v preteklem letu. O stanju našega lesnega trga pravi poročilo med drugim naslednje:

Lesni trg

Dočim smo bili še v začetku preteklega leta mnenja, da so večji pretresljaji za nami, da se bo lesno tržišče vsaj umirilo, nas je preteklo leto zateklo nepripravljene na nova neprijetna presenečenja, ki so dovedla do ponovnega otežkočenja izvoza. Les je v dravski banovini izredno važen predmet produkcijske delavnosti, od katerega živi na tisoče pridnih delovnih rok. Slovensko lesno gospodarstvo pa je razdeljeno na številne majhne producente, ki so šibki po lastnem kapitalu, zadolženi in neorganizirani. Zato je za te male producente potrebna posebna skrb, da jih čedalje slabše prilike ne zdrobe. Tudi lani ni bilo nič storjeno, da se prepreči poslabšanje v našem lesnem gospodarstvu. Lastna sredstva so porabljena, kreditov ni, organizacija našega lesnega gospodarstva je naletela na naravnost zagonetne ovire, ki pa smo jih sedaj, kakor je upati, končno premostili. Ustvarjena je centralna organizacija za vso državo, ki naj skrbi za racionalno produkcijo, kakor tudi za prodajo v inozemstvu.

Ker je naš glavni odjemalec lesa Italija, zato naravno najbolj občutljivo reagiramo na spremembe, ki nastanejo tam. Carina, ki jo je Italija lani uvedla, je n. pr. za našo bukovino naravnost usodna, saj doseže vrednost lesa, postavljenega na mejo. Tudi favoriziranje avstrijskega lesa od strani Italije ni prenehalo. Spričo tarifnih ugodnosti dosežajo Avstrijci mnogo višje prodajne cene. Mnogo graj je bilo tudi glede cenovnika valute, ki je v sedanji obliki praktično iluzoren in z njim tudi statistični podatki, po katerih smo lani izvozili lesa za skupno vsoto 755.5 milijona Din, za kar pa smo morda v resnici prejeli 650 milijonov.

Po količini je bil lanski jugoslovenski **izvoz mehkega rezanega lesa** večji nego v prejšnjem letu, kar se je poznalo tudi pri produkciji, ki je glede na neznatne zaloge iz prejšnjega leta narasla; izostal pa je docela finančni plus. Prodajali smo namreč le tretjevrstni in četrtovrstni les, dočim so morale boljše kakovosti ostati za domačo porabo. Interesenti za prvorazredni in drugorazredni les v Severni Italiji so se naslonili na avstrijsko produkcijo. Ne glede na slabo kakovost pa zahtevajo sedaj kupci tudi za te vrste blaga strokovno obdelavo, to je paralelno, ostrorobo, očeljeno, v mnogih primerih tudi vezano, na kar se mora naš producent ozirati. Dobra posledica tega je vsekakor skrb za solidno obdelavo.

Ker je tesan les specialiteta Slovenije, je bil tudi izvoz tega predmeta prilično velik. Toda tu so bili zaključki le v določenih dimenzijah in kljub izjemnemu stališču naše produkcije nihče ne pripravlja tesanega lesa za skladišče. Poslabšala se je kupčija v filerjih, ker je bilo malo povpraševanja iz Grčije. Najbolj so še šli trami v dimenzijah 4-4 do 5-6, ki so bili sproti prodani, in to po razmeroma dobrih cenah. Močnejših dimenzij so malo iskali zaradi italijanskih carin; za to blago so najboljši odjemalci v Severni Italiji, ki pa so se naslonili na Avstrijo. Zato je bila zaloga debelih tramov ob koncu preteklega leta znatna. Še slabša je bila trgovina v bordonalih, v splošnem pa je bilo opažati pri tesanem lesu poslabšanje obdelave.

Zaradi vremenskih neprilik je bila **produkcija drv zelo slaba** in je bilo zaradi deževnega vremena ob času izdelave le malo zdravih drv. Izvoz je bil slab, na drugi strani pa je cena drvem tako padla, da se produkcija ne izplača več. Ugodnejši pa je bil **izvoz oglja**, čeprav tudi tu cene niso bile ugodne, vendar boljše kakor pri drvah in se je produkcija oglja povečala.

Produkcija hrastovine je bila omejena na podnice, neobrobljene plohe in na frize. Podnice in plohe smo prodajali italijanskim tvornicam vagonov, frize pa smo porabili doma za izdelavo parketov. Posebno so padle cene frizom, ker je stavbno gibanje v zastoju, konkurenca pa velika. Na drugi strani pa občutimo hudo konkurenco Slavonije, kjer je les lepše strukture in ni dražji.

V *bukovini* so bili izgledi na ugodno konjunkturo v začetku leta precej dobri. Zaključene so bile večje količine testonov in obrobljenih plohov. Toda v aprilu je z uvedbo italijanskih carin nastopil popoln preokret in je vsa kupčija na mah padla. *Produkcija pragov* je sicer v naših krajih razširjena, vendar izvoza zaradi nizkih cen ni bilo, bilo pa je precej porabe doma. Pri licitacijah v Beogradu se seveda naš mali producent ni mogel udeleževati. Od plemenitega lesa smo izvozili precej bukovih furnirskih hlodov, v malih količinah pa javor, jesen, češnjo in hruško.

Promet

Kakor na ostalih jugoslovenskih borzah, se je tudi na ljubljanski borzi lani devizni promet od najnižjega stanja v l. 1933. povečal, kakor je razvidno iz naslednje primerjave (v milijonih Din):

	1931	1933	1934
Beograd	1771	476	809
Zagreb	3212	509	775
Ljubljana	854	127	171

V primeri z l. 1931., ko še ni bilo deviznih omejitev, je bil seveda tudi lani na jugoslovenskih borzah devizni promet le majhen, nasproti prejšnjemu letu pa se je povečal predvsem zaradi razširjenja privatnega klirinškega prometa.

Blagovni promet na borzi je bil tudi lani zelo slab, tako promet z lesom kakor tudi promet z ostalim blagom, kakor je razvidno iz naslednje primerjave (v vagonih):

	1929	1932	1933	1934
les in oglje	2797	305	303	286
žito in ostalo	351	336	137	137

Po vrednosti je lani blagovni promet padel na 2.88 milijona Din nasproti 3.22 v letu 1933. V lesnem prometu je bilo največ prodanih desk (135 vagonov), plohov (57 vagonov) in tramov (52 vagonov), v ostalem pa je bil največji promet v moki (69 vagonov), v koruzi (40 vagonov) in v pšenici (26 vagonov).

Razsodišče

Poslovanje razsodišča, ki je v letih najhujše krize zavzelo največji obseg, se je znova zmanjšalo. V teku leta je bilo vloženih 1166 tožb nasproti 1456, 3151, 2327, 1728, 1534 in 1280 v prejšnjih 6 letih. Terjatve, za katere so bile vložene tožbe, so znašale 3.7 milijona Din nasproti 4 milijone Din v prejšnjem letu in 9.8 milijona Din v l. 1932. V pravnih stvareh, rešenih s sodbo, je trajalo postopanje od dne vložene tožbe do izrečene sodbe v 893 primerih manj kakor en mesec.

Bilanca

Bilanca izkazuje 1.28 milijona Din naložb. Stavbni sklad znaša 1 milijon Din, prebitek pa se je v primeri s prejšnjim letom povečal od 221.000 na 309.000 Din. Borza je imela lani od devizne kurtaže 190.000 Din dohodkov (predl. 192.000), od članarine 47.000, od kotacije 21.000 in od razsodiščnih pristojbin 175.000 (predl. 200.000).

Zahteve vinogradnikov

Na sobotnem občnem zboru mariborske podružnice Vinarskega društva, o katerem smo na kratko že poročali, je bila sprejeta naslednja resolucija:

1. Vinogradniki ugotavljamo, da je osiromašenje širokih slojev vinogradnikov le deloma pripisati splošnim gospodarskim razmeram, ker je sedanje stanje v znatni meri posledica pretiranih dajatev in obremenitev proizvoda. Te dajatve so dosegle dvakratno vrednost samega proizvoda. Cene so zaradi tega izredno nizke in ne morejo kriti produkcijskih stroškov. Zato vidimo vinogradniki edini izhod v tem, da se ukinejo vse **trošarine na proizvode vinogradništva.** Dokler pa ni mogoče docela ukiniti trošarin, je treba njihovo pobiranje spremeniti v sporazumu z organizacijami vinogradnikov kraljevine Jugoslavije. Prav tako je treba v interesu zaščite kvalitetnih proizvodov preprečiti višjo obremenitev vina v steklenicah.

2. **Uvede naj se monopol na špirit** in naj se do uvedbe tega monopola obdržita banovinska in občinska trošarina na špirit vsaj na dosedanji višini. Poraba špirita naj se dovoli izključno samo v industrijske svrhe, prepove naj se proizvajanje octove kisline iz špirita in le začasno dovoli proizvajanje octove kisline iz vinskega destilata. Nadalje naj se uporaba špirita prepove za proizvajanje kakršnekoli alkoholne pijače. Do uvedbe monopola na špirit naj se prodaja špirit samo v takih posodah, ki jih plombira finančna kontrola. Tvornicam špirita naj se prepove vsako kuhanje vinskih in rastlinskih destilatov ter žganja. Kuhanje žganja iz žita in sladkorne pese naj se strogo kaznuje. Končno naj se prepove uvoz suhega grozdja, smokev in drugega sadja, ki se uporablja za kuhanje žganja, ker je treba vino povsod in vedno ščititi.

3. Glede novih vinogradnikov naj se izvrši rajoniranje vinogradništva in določijo kraji, odnosno lege, kjer se lahko v bodoče sadijo, odnosno obnavljajo vinogradi. Uvesti je treba tudi obvezne trsne sortimente, ki jih bo dovoljeno v bodoče saditi. Prepove naj se obnavljanje vinogradov, ki bodo ostali izven vinogradniških rajonov.

4. Iz prometa naj se izključujejo kot pijača vsa bela vina, ki imajo manj nego 8.5 % alkohola in vsa črna in rdeča vina, ki imajo manj nego 9.5 % alkohola. Olajšati se mora predelava slabših vin v vinske destilate na ta način, da se ukine trošarina na vinski destilat in uvede trošarina na esence, ki se uporabljajo za proizvodnjo kisa.

Oni vinogradniki ki bi prostovoljno opustili vinograde izven vinogradniških rajonov, naj se na opuščene vinograde za vrsto let oprostijo zemljarine.

5. S samorodnimi trtami zasajeni vinogradi v vinogradniških rajonih naj se opuste in se dotična zemljišča za vrsto let oprostijo davka. Vinogradnikom v vinogradniških rajonih naj se olajša in omogoči iztrebljenje samorodnic na ta način, da se jim prizna odškodnina. Najstrožje se mora prepovedati uporaba vina od samorodnic v svrho proizvodnje octove kisline.

6. Ukine naj se carina na modro galico, žveplo in vsa sredstva za pobijanje škodljivcev v vinogradništvu in sadjarstvu.

7. 20 % znižanje zemljarine naj se razširi na vse vinogradniške okoliše tako, kakor je bilo to določeno za vinograde v Dalmaciji.

8. Kr. vlada naj čim prej pristopi k organizaciji kmetijskih zbornic.

9. Glede na dejstvo, **da se uvažajo v Maribor velike množine kakovostno manj vrednega vina iz Banata,** ki se reže z našimi vini in prodaja kot štajersko vino ter na ta način kvari njegov sloves, zahtevamo: Zakon o vinu naj se najstrožje izvaja v vsakem pogledu zlasti glede na člen 24. pravilnika k temu zakonu. Vsak prodajalec mora deklarirati izvor, kupec, ki vino potem prodaja, pa je dolžan prodajati to vino pod istim nazivom provenience; čim ga meša z drugimi vini, ga mora označiti kot mešanico. Da se bo mogla vršiti strožja kontrola vin, naj se zviša število kontrolnih organov, ker sedanje število dveh kontrolnih organov niti izdaleka ne zadošča.

KAVA HAG

užitek brez nevarnosti

Vsako vino, čim pride na oddajno postajo iz drugih banovin, naj se še pred razdelitvijo analizira in če ne ustreza določilom zakona, postopa z njim po določilih zakona o vinu.

10. Država kakor tudi banovina, naj pospešujeta v največji meri produktivno vinarsko zadružništvo. Le skupna zadružna predelava grozdja in prodaja na ta način negovanih vin enotnega tipa, moreta rešiti malega in srednjega vinogradnika. Ker se pa take produktivne zadruge morejo zaradi velikih investicijskih stroškov ustanoviti le z javnimi podporami, se naj v to svrho v državni kakor tudi v banovinski proračun vnesejo primerni zneski. Samo strokovnjaki naj vodijo take zadruge. S sredstvi, ki bodo na razpolago, naj se vsako leto razpolaga tako, da bo mogla zadruga za zadrugo takoj pričeti z delom.

11. Dovolijo naj se zopet brezobrestna posojila revnim vinogradnikom pri obnovi vinogradov v dravski banovini, toda le po predhodnem pregledu dotičnih parcel in uradno odobrenem načrtu.

12. Strogo naj se prepove krošnjarjenje in prodaja trsnih cepljenk po sejmih. Zakotni trsničarii, ki so v veliko škodo celokupnemu trsničarstvu, se naj najstrožje kaznujejo. Glede na čistost cepljenk v vseh trsnicah naj se v bodoče redno vrši stroga kontrola.

13. Strokovni nasveti od strani kmet. posk. in kontrolnih postaj naj se vinogradnikom dajejo brezplačno. Takse, ki se danes zahtevajo od vinogradnikov za male analize (alkohol, kisline in hlapljive kisline) naj odpadejo.

Zopet dotok zlata pri Narodni banki

Poslednji izkaz Narodne banke od 8. maja zaznamuje znova znatnejše povečanje podlage, in sicer za 13.8 milijona Din na 1357.1 milijona Din. Zlate rezerve so se povečale za 19.8 milijona Din, in sicer zlato v tresorjih Narodne banke za 6.4 na 1219.7 milijona Din, zlato, deponirano v inozemstvu, pa za 13.4 na 81.8 milijona dinarjev. Značilno je povečanje postavke zlata v inozemstvu, ki je doslej s prenosom zlata v našo državo stalno nazadovalo. Ker pa se je postavka deviz v podlagi zmanjšala za 5.9 na 55.2 milijona Din, je najbrž Narodna banka del svojih deviznih rezerv pretvorila v zlato z nakupom zlata v inozemstvu. Tudi devize izven podlage, ki so dosegle že prav znatno višino, so se v prvi četrtini maja zmanjšale za 9.9 na 167.7 milijona Din. Po znatnejšem skrčenju posojil v prejšnjih tednih beleži najnovejši izkaz povečanje meničnih posojil za 2.8 na 1530.2 milijona Din, dočim so se lombardna posojila skrčila za 0.3 na 259.0 milijona Din. Obtok bankovcev se je povečal za 31.7 na 4466.4 milijona Din in je bil pri tem za 330 milijonov večji nego lani ob istem času in za 51 milijonov manjši nego pred dvema letoma. Obveznosti na pokaz so se zmanjšale za 26.2 na 1209.3 milijona Din, obveznosti z rokom pa so padle za 7.4 na 279.8 milijona Din.

Vrednost zlate in devizne podlage je znašala 8. maja skupaj z oficielno premijo 1743.9 milijona Din in kritje v zlatu in devizah 30.72% (prejšnji teden 30.44). Vrednost samega zlata v tresorjih Narodne banke pa je znašala skupaj s premijo 1567.3 milijona Din in kritje v samem zlatu 27.61% (prejšnji teden 27.49%).

Gospodarske vesti

= **Kotiranje stabilizacijskega posojila.** Kakor je »Jutro« že pred dnevi poročalo, je upravni odbor beograjske borze sklenil, da uvede 13. t. m. kotiranje jugoslovenske tranše 7% stabilizacijskega posojila v zlatu iz l. 1931. v nominalnem znesku 62.8 milijona francoskih frankov, pri čemer je v to vsoto vštet tudi oni del posojila, ki je bil od češkoslovaške tranše naknadno odstopljen jugoslovenskim podpisnikom tega posojila. Tudi ljubljanska borza je sklenila uvedbo kotacije tega posojila, enak sklep je pričakovati tudi od zagrebške borze. Obveznice 7% obligacijskega posojila se glase na 1000, 5000, 10.000 in 25.000 francoskih frankov. Posojilo je bilo emitirano po tečaju 87.5% nominala. Kakor vsi ostali državni papirji, notirajo tudi obveznice 7% stabilizacijskega posojila v odstotkih nominalne vrednosti v francoskih frankih, ki pa se potem obračunajo v dinarje po srednjem tečaju francoskega franka, to je okrog 286 Din. Včeraj je bil zabeležen prvi zaključek na beograjski borzi po 74.50.

= **Ugotovitev škode po slani.** O hudi slani, ki je nastopila 2., 3. in 4. t. m. v raznih krajih naše države, je kmetijsko ministrstvo prejelo številna uradna poročila od banskih uprav in od sreskih kmetijskih referentov, pa tudi od raznih organizacij. Po doslej dospelih poročilih je bil mraz najhujši v dravski banovini, škoda pa je bila največja v dunavski banovini, ker je tam vegetacija že zelo napredovala. Poleg dunavske banovine, kjer je škoda ugotovljena v 20 srezih, so bili oškodovani kmetovalci v drinski, vrbaski, dravski in deloma v moravski banovini. Slana je najbolj škodovala vinogradom in so v Banatu vinogradi tako trpeli, da je letos računati le z 20 odst. normalnega pridelka. Najhuje so trpeli vinogradi v okolici Vršca in Bele crkve. Precej škode je tudi pri sadnem drevju in deloma tudi pri povrtnimi in pri koruzi. Zanimivo je, da je v Vojvodini precej trpela tudi murva, kar bo škodovalo produkciji svile. Kmetijsko ministrstvo je odredilo, da prizadete banske uprave takoj izvršijo oceno škode po posameznih srezih, in sicer s posebnimi komisijami. Ko bodo poročila o ugotovitvah teh komisij prispela v kmetijsko ministrstvo, bodo tam izdelali splošno poročilo, nakar bo vlada izdala ukrepe zaradi pomoči. Pričakovati je, da bo kmetijsko ministrstvo predlagalo finančnemu ministru, da v prizadetih krajih ustavi prisilno izterjevanje davka.

= **K prepovedi ustanavljanja velikih trgovskih magazinov.** Kakor znano, je bila lani izdana uredba od 25. oktobra, s katero je bilo za dve leti prepovedano ustanavljati trgovinske obrate velikega obsega (velike magazine) po § 140. odst. 3. zakona o obrtih. Ta zapora je bila lani izdana, ker se je v Beogradu ustanovila delniška družba »Ta-Ta«, ki je nameravala v vseh večjih mestih naše države ustanoviti velike trgovske magazine. Kakor sedaj poroča beograjski »Privredni pregled«, se je družba »Ta-Ta«, ki gradi veliko zgradbo nasproti »Ruskemu carju« v Beogradu, pritožila na Državni svet zaradi odloka trgovinskega ministrstva, ki ni dovolilo otvoritve trgovine vsakovrstnega blaga. Po informacijah omenjenega lista je Državni svet razveljavil odlok trgovinskega ministrstva, tako da bo družba »Ta-Ta« lahko v Beogradu otvorila svoj trgovski magazin. Podrobnosti zaenkrat še niso znane.

Borze

13. maja.

Na ljubljanski borzi sta se devizi London in Newyork danes ponovno okrepili, dočim je Trst popuščal. V privatnem kliringu notirajo avstrijski šilingi nekoliko višje, in sicer 8.82 — 8.92. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.86, v angleških funtih po 235, v grških bonih po 32.69, dočim je bilo za španske pezete povpraševanje po 5.90.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda nadalje za malenkost popustila in je bil za kaso zabeležen promet po 370, pozneje pa se je nudil denar po 371.50 (v Beogradu so bili zaključki po 371.50). Nadalje je bil promet v 7% Blairovem posojilu po 67.75, v 8% Blairovem posojilu po 78.75 in v 6% begluških obveznicah po 65. Na beograjski borzi so pričeli včeraj notirati 7% stabilizacijsko posojilo iz leta 1931. in je bil v Beogradu zabeležen zaključek po 74.50.

Devize.

Ljubljana. (Z vštetо premijo 28.5 odstot.) Amsterdam 2974.99 — 2989.59, Berlin 1756.08 — 1769.95, Bruselj 742.49—747.56, Curih 1421.10 — 1428.08, London 213.36—215.41, Newyork 4360.77 — 4397.09, Pariz 289.60 — 291.03, Praga 183.20—184.30, Trst 360.64 — 363.73. Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.82 — 8.92.

Curih. Beograd 7.02, Pariz 20.38, London 15.1150, Newyork 309.50, Bruselj 52.3250, Milan 25.35, Madrid 42.2250, Amsterdam 209.45, Berlin 124.35, Dunaj 58, Stockholm 67.45, Praga 12.89, Varšava 58.3250, Atene 12.90, Bukarešta 3.05.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 370 — 372, 7% investicijsko 77 — 79, 8% Blair 77 — 78.50, 7% Blair 66 — 67, 9% agrarne 45 — 47, 6% begluške 65 — 66, Trbovlje 120 zaklj.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 371.50 — 374, za maj - avgust 371 — 373, 7% investicijsko 77 den., 4% agrarne 47 den., 7% Blair 66.50 — 68, 8% Blair 78.75 do 79, 6% begluške 65 — 65.25; delnice: Priv. agrarna banka 226 — 228, Trbovlje 115 den.

Beograd. Vojna škoda 371.75 — 372.50 (371.50), za maj 372 — 372.50 (371.50), za avgust 372 — 373 (372), 7% investicijsko 78.75 — 79.50 (78.50), 7% stabilizacijsko 74 — 75 (74.50), 6% begluške 65.75 — 66 (65.50), 7% Blair 67 — 67.25, 7% Drž. hipotekarna banka 71.50 den., Narodna banka 5800 — 6000, Priv. agrarna banka 227.50 do 228.50 (227.50).

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 13.20, Državne železnice 25.45, Trboveljska 14.95, Alpine-Montan. 11.50.

Do 20% več svetlobe

za manj denarja

TUNGSRAM D

nitka v dvojni vijačnici

svetlobna množina v dekalumenih

Blagovna tržišča

HMELJ

+ **Žatec,** 12. maja. Nemška sekcija žateškega Hmeljarskega združenja poroča, da je bilo pretekli teden razpoloženje mirno in je bilo zabeleženih nekaj kupčij za izvoz. Cene se gibljejo med 1750—2000 Kč za stari stot. Vreme je nadalje zelo hladno, zlasti ponoči, in je zaradi tega hmeljska rastlina hudo zaostala v rasti. Medtem ko so lani v tem času hmelj že privezovali, letos še niso mogli začeti z delom, kajti pri polovici vseh nasadov poganjki še niso prodrli iz zemlje. Zato je treba računati, da se bo privezovanje, tudi če nastopi toplo vreme, moglo izvršiti šele ob koncu maja. Ta zakasnitev bo po dosedanjih izkušnjah lahko ostala brez posledic samo pri zelo ugodnem vremenu.

ŽITO.

+ **Chicago,** 13. maja. Začetni tečaji: **Pšenica:** za maj 92.6250, za julij 93.75, za september 94.50; **koruza:** za maj 87.75, za julij 80.25, za september 74.50.

+ **Winnipeg,** 13. maja. Začetni tečaji: **Pšenica:** za maj 87.50, za julij 86.25, za september 87.

+ **Ljubljanska borza** (13. t. m.) Tendenca za žito stalna. — Nudi se (vse franco nakladalna postaja): **pšenica:** baška, 78 kg, po 127 — 129; banatska, 78 kg težka po 125 — 127; **oves:** slavonski po 97 — 99; **koruza:** baška po 71 — 73; banatska po 70 — 72; **moka:** baška in banatska »0« po 200 — 220; baška »2« po 180 — 200; baška »5« po 160 — 180; **otrobi:** baški debeli po 95 — 100.

+ **Novosadska blagovna borza** (13. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet srednji. **Pšenica:** baška potiska 126 — 128; slavonska 128—130; sremska in baška 124—126; gornjebaška 122 — 126. **Oves:** baški, sremski, slavonski 90—92.50. **Ječmen:** baški in sremski, 65/66 kg 125 — 130; jari, 67/68 kg 135 — 140. — **Koruza:** baška in sremska 69 — 71; banatska 68 — 69. — **Moka:** baška in sremski »0g« in »0gg« 195—217.50; »27« 175 — 192.50; »5« 155 — 177.50; »6« 137.50—150; »7« 112.50—117.50; »8« 90 do 92.50. **Fižol:** baški, sremski beli 122.50 do 125. — **Otrobi:** baški, sremski, banatski 83 — 85.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (13. t. m.) Tendenca stalna. **Pšenica:** za maj 15.85 — 15.86, za junij 15.52 — 15.53; **koruza:** za maj 12.15 — 12.18, za julij 1.50 do 1.58.

RAZPIS

Razpisuje se dobava novejšega, že rabljenega, stoječega parnega kotla ali lokomobilnega kotla, odnosno lokomobile s kurilno ploskvijo okrog 10 m², po možnosti na preugreto paro in s pritiskom 10 do 12 Atm.

Predpisano opremljene ponudbe je staviti do najkasneje 31. maja t. l. na upravo banovinske mlekarske šole v Škofji Loki.

Radio

Torek, 14. maja.

LJUBLJANA 11: Šolska ura: Iz ptičjih gnezd (Viljem Kus). — 12: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, obvestila. — 13.20: Revije vokalnih jazz - ansamblov na ploščah. — 14: Vreme, borza, spored. — 18: Pomladansko jutro v gozdu (Vl. Kapus). — 18.40: Čas, poročila, obvestila. — 19: Godci izpod Šmarne gore (Magistrov trio). — 19.30: Nacionalna ura: Rudžer Bošković II. (dr. Varičak — iz Zagreba). — 20: Iz zakladov naše pesmi. — 21.30: Čas, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

BITI NA VIŠKU HIGIENE SE PRAVI

uporabljati le »RIVIERA« medicinalna mila, ki so bila ponovno odlikovana na najpomembnejših svetovnih razstavah. — Na izbero so povsod:

RIVIERA-KARBOL, GLICERIN-KARBOL, KATRAN, SUMPOROV, LYSOL, LYSOFORM in BORAKS MILO.

Poudarjamo, da so na višku le

„RIVIERA“

MEDICINALNA MILA

zato zahtevajte povsod izrecno le »RIVIERA« toaletna in medicinalna mila

Sekunde in večnosti

Starost naše zemlje: okolu 2400 milijonov let, starost sonca in zvezd: 5 do 7 bilijonov let — Najstarejše so meglenice

Sekunda se nam vidi kaj kratek časovni odlomek. Toda če jo primerjamo z nekimi brzinami naravnih pojavov, narase v pravo majhno večnost. Tako švigne svetlobni žarek ali tudi brezžična brzojavka v eni sekundi

osemkrat okrog zemlje.

Toda moderna znanost je sposobna izmeriti še vse manjše časovne drobce, nego je sekunda, prave časovne atome.

Prof Rogowsky je izumil instrument nekakšne vrste časovni mikroskop, ki je mogoče z njim ujeti tudi milijardinke sekunde. Bistvo tega merilnega istrumenta je katodni žarek, ki sestoji, kakor znano, iz najmanjših, skoraj brezmasnih delcev, elektronov. Magnetska sila, ki učinkuje na elektronski žarek v brezzračni cevi, ga ukloni z njegove poti. Ta uklon se zariše kot elektronska proga na

fotografsko ploščo

in iz nje je mogoče izračunati trajanje in velikost, bolje rečeno neznatnost uklanjajoče sile. Časovne drobce do milijardinke sekunde se da na ta način doješi še s polno gotovostjo. Proti takšnim drobcem so naše ure in dnevi seveda že prave večnosti.

Nasprotje časovnih Liliputancev, kakor jih meri postopek Rogowskega, so časovni velikani,

milijonletja in milijarde let.

Tudi za te imamo zanesljivo merilno uro, in sicer je ta ura radij s sorodnimi radioaktivnimi snovmi. Te snovi, kakor znano, razpadajo v enakomernih časovnih presledkih, ki se dado izmeriti v laboratoriju, v druge prvine. Tako potrebuje unča urana nič manj nego

sto milijonov let,

da se spremeni v stalnem razpadanju v svinec. Kamenine, ki vsebujejo poleg urana svinec, ki se je rodil iz njena, imajo tedaj svoj rojstni list nekako v sebi. Ti rojstni listi nas vodijo daleč, silno daleč nazaj v pretekle čase naše premičnice in po njih so izračunali

starost zemeljske skorje

in starost naše zemlje sploh, ki znaša okrog 2400 milijonov let. To je že eden izmed časovnih gigantov, o katerih smo govorili zgoraj.

Toda znanost se je lotila naravno tudi vprašanja, kako staro je potem sonce, iz katerega izvira zemlja. Odgovor na to vprašanje ji je dalo opazovanje, da je gibalna energija stalnic, ki so isto tako

sonca kakor naše sonce,

povsod v vesoljstvu enaka. To se pravi: lažje zvezde se gibljejo hitreje, težje pa počasneje. To je zakon narave, ki se očituje končno tudi v vesoljstvu najmanjšega: majhni malekuli so hitrejši, veliki pa počasnejši. Pri molekulih je vzrok teh gibalnih razlik v tem, da zadevajo večji molekuli češče drug ob drugega nego manjši, pri zvezdah pa seveda ne gre za medsebojna trčenja, temveč za medsebojna vplivanja. Zvezde vplivajo že tako dolgo druga na drugo, da se je končno izcimilo sedanje stanje gibalnega ravnotežja,

enakosti gibalne energije.

Trajanje teh vplivajočih sil pa se da izračunati in tako so tudi res izračunali, da vplivajo že 5 do 7 bilijonov let. To je potem približna starost zvezd in tudi našega sonca! Človek bi se zaman trudil, da bi razumel velikost tega časovnega kolosa. Samo posredno lahko umemo, da leži čas, ko je sonce zažarelo, v

oceanu preteklosti

dva tisočkrat dalje nazaj nego ura, ko se je rodila zemlja. Znanost pa pomika kazalce večnostne ure še dalje nazaj. Če so računi angleškega astronoma Jeansa pravilni ,tedaj so najstarejše tvorbe v svetovju, ki ga lahko raziskujemo, neke meglenice in te imajo celo že starost 200 bilijonov let...

Posinovljeni Sonny-Boy

Al Jolson v filmu in resnici

Vsak se še spominja Al Jolsona, ki je ustvaril v prvem velikem zvočnem filmu tragično figuro Sonny-Boyevega očeta. Pesem, ki jo je zapel o svojem otroku v tistem filmu, je šla po vsem svetu in zveni še danes marsikomu v ušesih.

Ameriški managerji so imeli, kakor vedno, tudi tedaj izboren nos, ko so tega svojevrstnega pevca, ki je nastopal po kabaretih, angažirali za ulogo, ki mu je ležala tako rekoč v naravi. Kajti Al Jolson izredno ljubi otroke in tista uloga dovolj govori o tem. Resnica pa je tudi, da pevec in njegova žena Ruby Keelerjeva do danes še nista imela svojega otroka. Ameriški listi sedaj poročajo, da sta se odločila tujega otroka vzeti za svojega. Te dni sta prišla v najdenišnico v Evanstonu (Chicago) in si izbrala 7 tednov starega dojenčka. Oba sta srečna, da ga imata. Dala mu bosta ime Albert, toda »klicala ga bova samo za Sonnyja«, je izjavila ga. Jolsonova, »kajti za naju je Sonny, ki sva si ga tako goreče želela.«

Živega brata je zakopal

Neobičajen zločin v francoskih Ardenih

Morilec Jules Beausseron

V francoski vasici Thugny-Trugny v Ardenih so odkrili strašen zločin. Pred dvema mesecema je v tem kraju izginil 39-letni Prosper Bausseron. Sum zločina je letel od vsega početka na 13 let mlajšega brata izginolega, Julesa Bausserona, ki je naposled priznal dejanje. Peljal je preiskovalnega sodnika naravnost tja, kjer je zakopal svojo žrtev. Sam je izkopal brata s krampom in lopato.

Zdravniška komisija je pregledala pokojnikovo truplo in dognala, da je morilec zakopal brata v živem stanju. Jules je je priznal, da je izvršil zločin zategadelj, ker mu je brat s svojo večno ukazljivostjo presedal. Hotel ga je zadaviti in je menil, da je to storil. Ko ga je zakopal v jamo, niti slutil ni, da je zagrebel živega človeka.

S psičkom v naročju med tračnicami

Čez poldrugoletno deklico, ki je trudna zaspala na progi, je zdirjal vlak in jo le neznatno opraskal

V Aurolzmünstru blizu Monakovega se je primeril te dni dogodek, ki bi mu dali v starih časih značaj čudeža.

Kmet Huber in njegova žena Hilda sta šla na polje in sta vzela s seboj poldrugoletno hčerko. Otrok je imel zvestega tovariša v domačem psičku, ki je spremljal deklico tudi na tej poti. Lovila sta se po travi tako brezskrbno, da sta

oče in mati pozabila

na oba. Deklico je tekanje upehalo in je slednjič prijela psička v roke, prekoračila parkrat železniški tir in naposled trudna obležala z živalico v naročju med železniškimi tračnicami.

Oče in mati sta po daljšem času pogrešila otroka in sta ga šla iskat. Našla ga nista nikjer. Prestrašena sta alarmirala ljudi na polju, ki so jima vedeli povedati samo to, da sta deklica in psiček malo prej

hodila po železniški progi.

Lahko si mislimo, da so starše ob tej vesti navdale hude slutnje. V času otrokove odsotnosti je namreč zdirjal po tračnicah vlak.

Deklico so naposled našli precej daleč med tračnicami. Šele kasneje se je izvedelo, da je tudi strojevodja vlaka opazil otroka med tračnicami. Hotel je ustaviti vlak, toda bilo je prepozno, da bi potegnil zavoro. Zato je zdirjal naprej in

se ni upal ozreti nazaj,

da bi videl, kaj se je zgodilo z otročičkom. Deklico je vlak k sreči samo malo opraskal, čeprav se je zaradi njegovega ropota zbudila, psiček pa je pred sopihajočim hlaponom utekel v bližnjo vas, iz katere se je vrnil šele zvečer domov in se je veselo dobrikal deklici, ko je videl, da se ji ni primerilo nič hudega.

Nepropustni tanki

V francoskem mestu Maubeugeu delajo v zadnjem času poskuse z novim tankom, ki je sposoben prepluti manj nego poldrug meter globoke vode brez težave. Tega so bili sposobni že nekateri prejšnji tipi bojnih voz, toda dočim so ostajali v vodi lahko kvečjemu četrt ure, ne da bi to škodovalo njihovim motorjem, je vozil novi tank po reki brez škode že po dve uri. Pri izdelavi tega tanka so uporabili neko vrsto modelirne mase, ki ne prepušča vode.

Vrv se je utrgala

V belgijskem rudniškem revirju Limbourg-Meuse se je primerila huda nesreča. Utrgal se je koš, v katerem so spuščali pod zemljo 40 rudarjev. Koš je padel v globino 700 m, kamor so prileteli rudarji večinoma s smrtnonevarnimi poškodbami. Sreča v nesreči je bila, da je bila takoj pri rokah zdravniška pomoč. Ranjence so takoj dvignili iz rova ter jih oddalj v bolnišnice v Vugrée, Leuth in Lanklaar. Med ponesrečenimi rudraji je več inozemcev.

Poincaréjeva oporoka

Pariški »Jurnal« objavlja vsebino Poincaréjeve oporoke. Francoski državnik je zapustil svoje imetje svoji soprogi, po njeni smrti pa pripade vse skupaj neki sirotišnici, ki bo namenjena vzgoji obrtniškega naraščaja. Zavod bo stal v Poincaréjevi rojstni vasi. O kakšnem Poincaréjevem političnem testamentu ni nobenega sledu.

Povratek z Južnega tečaja

Matična ladja odprave ameriškega admirala Byrda »Baer of Oakland« se je sedaj vrnila v domače vode. V Washingtonu pripravljajo ekspediciji velik sprejem in kongres je sklenil izreči Byrdu in njegovim sodelavcem javno zahvalo v imenu vsega ameriškega ljudstva.

Petelin ji je prinesel smrt

Na kliniko v Bonu so pred dnevi prinesli neko kmetico, katero je napadel domač petelin ter jo tako razkljuval na glavi, da je nastopil mrtvični krč, kateremu je žena na kliniki podlegla.

Gospa,

Vaš soprog se muči in dela ves dan, da more vzdrževati svojo družino.

Pazite zato, da mu pripravite jed okusno in pravočasno, da je njegova obleka in perilo v redu, da je zadovoljen!

On potrebuje živce za svoj posel!

Vsaj v nedeljo, — če že ni mogoče češče, — mu napravite veselje in mu poleg boljšega kosila postavite na mizo tudi steklenico

RADENSKE!

Vaša pažnja bo nagrajena!

Iz Pariza proti Moskvi

Francoski zunanji minister Laval se poslavlja pri odhodu v Varšavo od poljskega poslanika v Parizu, Chlapowskega

Laval se je na poti skozi Berlin sestal s francoskim poslanikom v nemški prestolnici, Francoisom Poncetom, ki ga je spremljal do poljske meje

Narodni junak Poljske je mrtev

Poljski maršal Josef Pilsudski s svojima hčerkama Vando in Jadvigo.

Graščina za lepo Arletto

Kopice možitvenih ponudb vdovi velikega sleparja Afera Staviskega spravila advokata v blaznico

Lepo Arletto Stavisko, vdovo po velikem sleparju in pustolovcu, ki je sklenil svoje grešno življenje v Chamonixu, nakar je v Franciji bruhnila na dan velikanska korupcijska afera, so nedavno izpustili iz ječe. Njenemu branitelju se je namreč posrečilo dokazati, da ni lepa Arletta niti slutila, kakšne goljufije uganja njen mož.

Proti kavciji

so jo torej izpustili na svobodo, vendar pa mora biti vsak trenutek na razpolago policiji in preiskovalni komisiji.

Staviska se je iz ječe podala naravnost k svojima otrokoma, osemletnemu sinu in petletni hčerki, katerima kani, kakor se zdi, posvetiti vse svoje življenje. Zaradi njiju bi bila celo pripravljena, skleniti nov zakon.

O tem, da se lepi Arletti

ponujajo mnogi snubci,

so listi svojčas že mnogo pisali. Javnost je sicer mislila, da so to zgolj izmišljotine, toda resnica je vendarle ta, da je lepa Arletta prejela v času, ko je živela pod ključem, kopico možitvenih ponudb z vseh strani. Ponudbe so prišle iz vseh koncev in krajev sveta. Med snubci je zlasti več Angležev, ki so se pokazali izredno željne senzacij ter so ponudili vdovi Staviskega ne le svojo roko, ampak tudi

svoje imetje.

Med ponudniki zavzema posebno odlično mesto neki angleški tvorničar iz Lancashirea, ki pisari lepi Arletti blazno zaljubljena pisma ter izjavlja, da ji bo kupil krasno graščino na Škotskem, če pristane na njegovo ponudbo in mu postane žena. Mož izjavlja, da bo v tem primeru adoptiral oba otroka Staviskega. Lepa Arletta baje tej laskavi ponudbi ni nenaklonjena, posebno še, ker je požrtvovalni Angležpripravljen skrbeti za vso trojico, ki jo je pustil nesramni slepar tako grdo na cedilu.

*

V Parizu so imeli te dni v zvezi s Staviskim še neko senzacionalno afero. Prebivalce hiše št. 99 v Avenue de Villiers je zbudilo ponoči ob eni uri iz spanja

žensko vpitje na pomoč.

Neki policijski uradnik, ki je bil slučajno v bližini, je vdrl v stanovanje, iz katerega so prihajali obupni klici ter je v zadnjem trenutku iztrgal iz rok besnega moškega žensko, ki jo je hotel nasilnež zadaviti. Pozneje so ugotovili, da je storilec znani

pariški advokat Hommey,

ki je malo prej izposloval od sodišča, da so izpustili na svobodo dva sokrivca sleparja Staviskega. Hommey je kazal znake blaznosti in so mu morali obleči prisilni jopič. Že nad leto dni je študiral akte o aferi Staviskega in se je pri tem delu tako izčrpal, da so mu živci popolnoma odpovedali.

Mesto dečkov

V angleški grofiji Essex imajo mesto Dunton, v katerem se rode skoraj sami dečki. Kaj je temu vzrok, nihče ne ve, a statistika pravi da je n. pr. med 29 otroki, ki so se rodili v zadnjem času, samo ena deklica.

Najbolj čudno je to, da so rodile matere, ki so živele prej drugod, od trenutka, ko so se preselile v Dunton, same dečke. Za angleške zakonce je stvar s tem postala vsekako zelo preprosta: če si žele dečka, se presele preprosto za nekaj časa v Dunton...

„Normandie" in sinji trak Oceana

Novi francoski prekomornik »Normandie«, ki bo nastopil svojo prvo vožnjo čez Atlantski ocean dne 29. maja, je dosegel pri poskusni vožnji brzino 58.708 km na uro. Po tem rezultatu upajo, da bo »Normandie«, ki je največja ladja svoje vrste na svetu, rabila za vožnjo v New York nekaj manj kakor pet dni ter si priborila sinji trak oceana, znak prvenstva v morski plovbi.

33 smrtnih obsodb v Atenah

Vojaško sodišče grške mornarice je obsodilo v 16 dneh svojega delovanja 33 grških upornikov na smrt. Navzoča pa sta bila samo dva obtoženca, ostali so bili obsojeni v nenavzočnosti, ker so pravočasno pobegnili v Italijo. Poleg tega je sodišče obsodilo 36 oseb na dosmrtno ječo, 125 obtožencev pa je dobilo krajše ali daljše zaporne kazni.

Letalo med torpedovkama

V Cherbourgu se je primerila te dni huda letalska nesreča, o kateri prinašajo vsi francoski listi obširna poročila. Neko vojaško letalo, ki je prihajalo iz Bresta, je treščilo nad arzenalom v Cherbourgu v morje in se je popolnoma razbilo. Padlo je iz višine 200 m med dve torpedovki. Posadka ponesrečenega letala je štela štiri može; trije so bili ubiti, eden pa ranjen. Baje je povzročila nesrečo megla. To je v zadnji polovici leta že tretja nesreča te vrste v francoski mornarici.

Pastirica — kraljica

V Atenah so za grško lepotno kraljico izvolili neko 17letno kmečko dekle, ki je doslej na posestvu svojega očeta pasla svinje. Do tekmovanja je prišla slučajno, ko je bila v Atenah po opravkih. Po izvolitvi je dobila takoj nameščenje pri neki filmski družbi.

Napad v jetnišnici

V Craneju blizu St. Louisa v Ameriki se je primerila čisto ameriška banditska pustolovščina. Neki razbojnik je vlomil v celico ondotne državne jetnišnice, ustavil edinega jetnika, ki je naletel nanj na hodniku zavoda ter mu oplenil vso gotovino, ki jo je našel pri njem. Bilo je 17 dolarjev. Potem je napadalec zbežal in pustil za seboj odprta vrata. Okradeni jetnik je bil tako presenečen po dogodku, da ni porabil niti prilike za pobeg. Dirjal je tako dolgo okrog, dokler ni iztaknil policista, ki mu je naznanil drzno pustolovščino, nato sa se je mirno vrnil v jetnišnico.

Mehika — New York brez vmesnega pristanka

Pogumna ameriška letalka Amelija Earhardtova je dovršila uspel direkten polet iz Mehike v New York, t. j. 3360 km vožnje v 14 urah

Tekma za jajce

Na Velikonočnem otoku v Tihem oceanu prirejajo domačini vsako leto »praznik jajca«. Tega dne se vrši med drugim tekma, pri kateri gre za to, kdo bo v tem letu našel prvo jajce ptice mantuare, ki je domačinom sveta ptica.

Zmagovalcu izkazujejo velike časti, v triumfu ga povedejo na slavnostni prostor in mu obrijejo glavo. Nato mora za leto dni v samoto. Ko se vrne, ga imenujejo za »ptičjega človeka«, kar je še nekaj več kakor če v Evropi podelijo komu plemenitaški naslov. Pripisujejo mu izredne sposobnosti. Bogat otočan se da pri tekmovanju lahko zastopati po kakšnem hitrejšem in ostrovidnejšem »dvojniku«, a če ta zmaga, prejme naslov in časti mož, ki ga je najel.

ANEKDOTA

V zadnji knjigi Angleža Woodhousa bereš naslednje posvetilo:

»Moji ljubi hčerki, ki bi brez njenega neumornega sodelovanja in neizčrpnega zanimanja to knjigo končal v polovici časa.«

VSAK DAN ENA

»Kaj pa pozdravljaš staro coprnico s takšno vljudnostjo?«

»Ker sem njen velik dolžnik.«

»Torej ti je napravila kakšno veliko dobroto?«

»Seveda, ona je moja hišna gospodinja«

Kulturni pregled

Mariborsko pismo

I.

Pretekli teden smo prisluhnili naši narodni pesmi. Njena lepota je donela iz svetih grl ljubljanskega Akademskega pevskega zbora. Ta zbor, ki ima v Fr. Maroltu močnega tvorca in zanesljivega mentorja, pomeni prelom po svojem programu in umetnosti. Takšni prelomi so vedno dobrodošli. Njegovi koncertni programi so stilno in organično izbrani in sestavljeni ter bi zahtevali že glede na sestavo in izbor posebno študijo. Tudi v Mariboru so morali naši akademiki doživeti popoln triumf. Dirigent Marolt je glasbenik in umetniški vodja velikega formata. Impulzivnost, invencija, rutina, sila se preliva iz njegove interpretacije. Svojsko linijo čutiš v njegovem usmerjanju in vodstvu. In njegovi? Okoli 60 jih je. Z zanosom pojo, z inteligenco, z ambicijo in s strnjeno zavestjo. Vsak poedinec je kvaliteta, sicer ne more uspevati v Maroltovem zboru. V mehko liričnost in žametno jasnost so ubrani prvi tenorji. Sveža dinamika se čuti iz zbora drugih tenorjev. V homogeni polnozvočnosti se uveljavlja krepko doneči basovski material. V samem bistvu sestave zbora in Maroltovi šoli je, da posamezne zborovske skupine ne izstopajo s preveč vidnimi poudarki, marveč da prepajajo svoje vokalne sile v izenačeno uglašeno celoto. Adamič, Dev, Kimovec, Kocjančič, Marolt, Tomc, Ukmar so tvorci - prireditelji teh izbranih in v koncertni glasbeni program postavljenih folklornih dragocenosti iz Panonije in Sredozemlja, Gorenjskega in Dolenjskega, ki so se v vsej svoji naturi, preprosti, starinski elementarnosti ter melodični in motivni slikovitosti razlivale do ušes s slastjo uživajoče mariborske glasbene publike. Vsega je bilo: ljubke preprostosti in lirike (Ljubi kónja jáše), epike (panonska Lepa Vida, Kralj Matjaž, Lámbergar in Pegam), nabožne motivnosti (Prelépo je ravnó poljé, U kwóštr be šwá) in s pristno ljudskim značajem poudarjene (Kangalilejska oncet), vesele poskočnosti (Potrkan ples), ljudske satire (Čukova ženitev), ribniške šegavosti (štiri ribniške), resnobne meditacije (Od mrtve deklice, Vojaška, Od žégnanga brétafa) in humorja (žena - mož, Vinski brat), pristno naših napevov (Vinski brat v tipičnem vipavskem napevu, Furmanska) in instrumentalnih poudarkov (Vóznica, iz katere zveni maloruska narodna pesem, in žuta vuga). Altistka ga. Bernot - Golobova je v »Lepi Vidi« izkazala svoje znane pevske odlike, g. Ludovik Puš pa je bil verodostojen tolmač ribniške folklore.

II.

»Maribor« je v sredo koncertiral v korist spomenika kralju Uedinitelju. Lirična ubranost je zadihala ob P. H. kantati »Oljki« s prazničnostjo koralnih vložkov ter funebralno turobnostjo ob zaključku tretjega dela. Potem je sledila arija za alt iz drugega dela znamenito veličastnega oratorija »Mesija«, v katerega je J. F. Händel prelil vso svojo življenjsko izpoved. Prodoren, dramatično poudarjen, širok v zamahu je alt odlične solitske ge. Fr. Bernot - Golobove v tej mogočni ariji. Zaključek koncertnega sporeda je tvoril A. Dvořakov »Te Deum« op. 103 v vsej svoji svečani melodičnosti in dinamični razgibanosti. V kantati »Oljki« sta poleg ge. Bernot-Golobove in nato v »Te Deumu« sodelovala s solističnimi spevi ga. Pavla Lovšetova in g. Marijan Rus. Ga. Lovšetova je s svojim blagozvonečim, čistim sopranom obvladovala vse položaje, Marijan Rus pa je navdušel s svojim izbrušenim in baritonsko barvitim basom. Zbor »Maribora« šteje okoli 30 pevcev in 36 pevk. Ima v dirigentu J. GašparičU veščega in iniciativnega dirigenta, ni se mu pa posrečilo uskladiti svojih vokalnih sil z dominirajočim in preglušujočim orkestrom mariborske Glasbene Matice in vojaške godbe.

III.

100letnica ilirizma! V petek 10. t. m. zvečer je predaval v mariborski Ljudski univerzi sloveči učenjak in zgodovinar univ. prof. dr. Ferdo Šišić iz Zagreba. Pred izbrano akademično publiko je v zanosni besedi razvijal svoje misli o ilirizmu, in to v obliki, ki je morala vsakega poslušalca presenetiti zaradi jasne logične razpredenosti, genetične preglednosti in organično snovne nanizanosti. Predavatelj je v jedru svojih izvajanj prikazal prekoret v razmerju službene Hrvatske do Madjarske po letu 1832, potem ko se je bilo pred letom 1830 sprožilo vprašanje službenega madjarskega jezika. 700letno mirno razmerje med obema narodoma je bilo porušeno. V ozadju tega preokreta v Hrvatski je pojav ilirizma, ki je imel v grofu Janku Draškoviću svojega političnega ideologa, v Ivanu Derkosu nosilca literarno kulturne iliristične smeri, v Ljudevitu Gaju pa svojega organizatorja. Predavatelj je v nadaljnjem opredelil svoje mišljenje nasproti vprašanju, zakaj ni mogel ilirizem najti med Slovenci tistega odziva kakor med Hrvati. Če so bili propagatorji ilirizma med Slovenci redki, pa zato tem čistivrednejši, potem je iskati razloga v dejstvu, da je hrvatsko - srbski element v jezikovnem oziru nekaj skupnega, dočim je slovenščina vendarle bila nekaj zase. Pa tudi v upravno političnem oziru so Slovenci stali pod drugimi vplivi ter je ves čas našega razvoja prevladovala dunajsko-germanska smer. V bistvu pa smo i. 1918 doživeli zmago osnovnih naukov ilirizma, čigar najmočnejša afirmacija bo v smislu predavateljevih izvajanj v konkretnem, vztrajnem delu za veliko in močno Jugoslavijo ter naš vzvišeni kraljevski dom. Pozornost poslušalcev je šla v višek, ko je odlični učenjak citiral mišljenja treh znamenitih Madjarov ob polovici preteklega stoletja glede na pojav ilirizmu, ki je zbudil in podkrepil hrvatsko nacionalno zavest, na drugi strani pa razvnemal madjarski fanatizem. Tako je znani madjarski publicist Oros opozarjal, da sta Madjarska in Hrvatska eno. Kaj bo s koncepcijo Velike Madjarske od Karpatov do Jadrana, če se ne bo zavzelo pravilno stališče nasproti Hrvatom? V istem duhu pišeta tudi grofa Szegedy in Wesseleny. Slednji svari, da bo skopnela Madjarska na neznaten drobec brez Slovaške, Hrvatske in Erdelja, če se ne bodo uveljavile pravilne politične smeri. Čuditi se je dalekovidnosti teh treh Madjarov, ki so mimo zaslepljene ozkrčnosti dogledali to, kar je danes hladna realnost.

IV.

O. Nedbalova »Poljska kri«. Pred šestimi leti smo jo zadnjič slišali in gledali v mariborskem gledališču. V soboto je bila zopet premiera te svetovno znane operete. V vseh teh samospevih, duetih, tercetih srečuješ nedbalovsko inspiracijo, invencijo, izvirnost melodičnih in tehničnih domislekov. To je prineslo sloves njegovi »Poljski krvi«, v kateri se je pred tragično smrtjo vzpel do viška svojega ustvarjanja. V složni teaterski diarhiji sta vodila dirigent Lojze Herzog in režiser P. Rasberger, njima ob strani koreograf A. Harastović. Precej vsi so bili v formi. Udovičeva je postavila to svojo Heleno ob stran svoji najboljši letošnji stvaritvi (Marica v »Veselem kmetiču«), Sancin (grof Baranjski) je odpiral svoje tenorske registre in se sukal po odru z neko živahnostjo, da je bilo občinstvo kar vzhičeno, Barbičeva je kot Vanda svoje najvažnejše subretne posle v prvem (zlasti tercet Vanda - Popiel - Zaremba ter duet Vanda - Baranjski) in tretjem dejanju dobro opravila, le žal, da ne premore večjega glasovnega zamaha. V vsej svoji smešnosti karikirano nakazan je bil grajščak Zaremba P. Kovača (cel Zagloba!), ki je v basovskem spevu drugega dejanja povzročal precej smeha in zabave. Raztivahnjen in burkast je bil v Harastovićevi zamisli Popiel, v drugem dejanju so prevladovali šlahčičevski prijatelji Baranjskega Rasbergerjev Mirski, Gromov Gorski, Stupčev Volenjski in Verdonikov Senovič. Potem se je v prelivu te poljske krvi še s pridom udejstvovala Jadviga M. Zakrajškove, Drygalska Gorinškove, Napolska E. Starčeve in Šauperlov sluga Vlastek. Balet, zbor, orkester, solisti, vse je bilo v izvajajočo enoto povezano. —c.

Gostovanje ljubljanske opere v Zagrebu. S 15. t. m. nastopi zagrebška opera štirinajstdnevno gostovanje v Splitu. Med njeno odsotnostjo bo v zagrebškem gledališču gostoval ljubljanski operni ansambl. Dne 18. t. m. uprizore slovenski gostje Försterjevega »Gorenjskega slavčka«, 19. t. m. Wolff-Ferrarijeve »Štiri grobijane«, 20. t. m. Koczalskega »Zemrudo«, 21. t. m. de Fallovo »Vita breve« in Čerepnjinovo »Ol - Ol«, 22. t. m. pa Zandonaievo »Francesco da Rimini«. Ljubljanski operni ansambl s solisti, zborom, orkestrom in baletom pride v Zagreb pod vodstvom ravnatelja M. Poliča in z dirigenti Štritofom, Neffatom in dr. Švaro.

Prof. J. Plečnik in ureditev praškega Gradu. »Národni Listy« so priobčili v številki z dne 12. t. m. daljši članek J. R. Marka, ki priča, da se je v Pragi pojavil nov, oster odpor zoper nadaljnje urejanje praškega Gradu po načrtih profesorja ljubljanske tehnike, našega vodilnega arhitekta Josipa Plečnika. V članku »Quo usque tandem?« napada prof. Plečnika, češ, da mu je tuj karakter Gradu in poziva javnost, da nastopi zoper njegovo »neurejevanje Gradu v dunajsko - secionističnem stilu«. Marek tudi omenja da je zoper najnovejši Plečnikov regulacijski osnutek vložil obsežno spomenico »Klub přátel Malé Strany«. Iz tega je posneti, da se je zoper nadaljnje delovanje prof. Plečnika v Pragi spletla nova, to pot še večja mreža intrig. Že doslej so nekateri praški arhitekti in umetniki javno ali na skrivaj rovarili zoper prof. Plečnika. Ni izključeno, da ima članek »Nár. Listov« tudi kakšen skrit političen prizvok, ker je znano, kdo se z vso avtoriteto in vplivom zavzema za načrte prof. Plečnika.

Literarni večer »Ruske Matice«. V soboto 11. t. m. je Ruska Matica priredila v dvorani bivšega hotela Tivoli intimen večer za rusko in slovensko mladino. Glavni del sporeda so izvajali slušatelji in slušateljice ruskega tečaja pri Ruski Matici, ki ga že dolgo let vztrajno in uspešno vodi odbornik S. N. Kun. S tem večerom je Ruska Matica proslavila spomin tvorca prve ruske narodne opere M. I. Glinke. Prireditev je otvoril s kratkim nagovorom odbornik g. M. Voronov. G. D. Kulakov je v lepo zasnovanem referatu orisal življenjsko pot in delovanje velikega ruskega skladatelja. Nato so sevrstile vokalne in klavirske točke ob sodelovanju gg. D. Drigo, I. Jeruca, V. Pavletiča in P. Ivanova. Literarni spored večera je vseboval recitacije iz del ruskih pisateljev: Puškina, Turgenjeva, Gribojedova, Feta, Apuhtina, Balmonta, Bloka in Bunina. V tem delu so nastopili učenke in učenci ruskega tečaja: gdč. E. Lavrenčič, R. Mahkota, M. Franke, M. Ozimič, M. Pavlin, B. Ravnihar in I. Rupel ter gg. I. Jeruc in J. Trenz, poleg njih pa tudi ruski udeleženci ga. T. Golubeva, gdč. N. Kulakova in gg. J. Assejev ter K. Grigorovič - Barskij. Vse točke je številno občinstvo spremljalo s prisrčnim odobravanjem, posebno so ugajale melodeklamacije ter prizor iz sloveče Gribojedove veseloigre »Gorje od uma«, ki so ga prav vzorno izvedli ga. T. Golubeva in gdč. B. Ravnihar ter gg. I. Jeruc in K. Grigorovič - Barskij.

Uspeh dr. Maksa Adriana na Dunaju. Pred dnevi je nastopil v dunajski državni operi naš rojak operni pevec med. dr. Maks Adrian. Gostoval je kot Cavaradossi in imel izredno lep uspeh. Občinstvo mu je ploskalo na odprti sceni, po zaključku predstave pa priredilo navdušene ovacije.

Nova antologija bolgarske proze v srbskohrvaškem prevodu. V Beogradu je pravkar izšla že druga srbskohrvaška antologija sodobne bolgarske proze. Naslov ji je »Izpod Vitoša«. V nji je zastopanih nad dvajset novejših pripovedникov v prevodu Siniše Paunovića. Knjigo je ilustriral Ivan Lučev. Prvi izbor bolgarske proze v prevodu Nikole Mirkovića je izšel lani v založbi »Luče«.

»Grlica«. Trojna številka revije za mladinsko glasbo ki jo izdaja naš zagrebški rojak in profesor drž. muzičke akademije v Zagrebu, Srečko Kumar, je pravkar izšla. Njena vsebina je izredno bogata. V prvi polovici je književna priloga, ki prinaša na prvem mestu Dobronićevo razmotrivanje o primarni in artistični glasbeni kulturi — nekoliko samovoljno pisan članek razboritega pisca, ki v zadnjem času mnogo prispeva našim glasbenim revijam, žal, ne vselej objektivno. Emil Adamič je prispeval svoje predavanje iz šolske ure v radiu pot naslovom »Ob zibeli male pesmi« ter nazorno in prav v podrobnosti razvija verjetnostni razvoj pesemske oblike, počenši z najmanjšimi glasbenimi elementi. Ivan Grbec nadaljuje svoje misli pod zaglavkom: »Frazirati...«. Kot oduševljen pristaš Riemannovih naukov jih tolmači ponekod po svoje, ponekod pa verno ter prinaša analize naših značilnih umetnih pesmi. Vmes vstavlja primere iz biblije, ki niso vsekakor točni ali potrebni in kažejo na religiozno usmerjenost pisca. Isti avtor piše prav dobro in uvaževanja vredno o poučevanju petja po notah v osnovni šoli, medtem ko naš priznani mariborski pevski pedagog prof. Hinko Druzovič podaja smernice za ugotovitev nadarjenosti pri učencih. Temu članku sledi anonimen dodatek, ki je morda izpod peresa Ivana Grbca, sodeč po stilnih lastnostih članka. V nadaljnjem spisu poziva Ivan Drbec k nabiranju in zapisovanju narodnih pesmi in drugega narodnega blaga«, kakor se glasi nekoliko pleonastični naslov. »Manire in manirira nost« je naslov nadaljnjemu članku istega avtorja, v katerem našteva nekaj običajnih napak pevovodij, nakar poroča v nadaljnjem članku o dnevih mladinske glasbe, ki sta bila v Ljubljani v juniju 1934. Opazke k pesmi I. Matetića-Ronjgova, ki slede v glasbeni prilogi, zaključujejo bogati literarni del, pri katerem ima levji delež Ivan Grbec. V glasbenem delu so se oglasili k besedi skladatelji Milojević, Kunc, Matetić-Ronjgov, Živković, Adamič, Osterc, Grgošević, Cipra, Papandopulo, Nastasijević, Vrhovski in Mokranjac, delno z umetnimi, delno z narodnimi pesmimi. Niso vse priobčene pesmi namenjene edinole mladini. Dvomim celo, da bi bile vse v mladinskih zborih izvedljive. Tudi zbori odraslih bodo segali po njih, saj je na 70 straneh zbranega toliko zanimivega materiala, da lahko govorimo o znatni obogatitvi naše zborovske glasbe v tem zvezku »Grlice«. Naj bi našla svojo pot! (L. M. Š.)

Moški!

Za zdravljenje seksualne slabosti (impotence) najnovejši izum — kombinirane pilule »VI-HA-GE«

Za zdravljenje seksualne slabosti (impotence), motenj v funkciji spolnih organov, pri popuščanju moči ter v primerih seksualne nervoze in nesigurnosti vzemite najnovejši izum, kombinirane pilule »VI-HA-GE« za moške (rjave). Dobivajo se v vseh lekarnah. Glavni depot M. Bogdanovića laboratorij »Viscit«, Zagreb.

Po pošti razpošilja diskretno:

lekarna »Jelačiću banu« Mr. M. Gavrančić, Zagreb, Jelačićev trg 12-Jo. Cene: poskusna (30 zavojčkov) Din 84.—, originalen paket z žepnim etuiem po navodilom Din 217.—. Zahtevajte z naročilom obenem zanimivo in poučno brezplačno knjižico: »Zdravljenje spolnih motenj pri moških in ženskah«. Reg. ministrstvo soc. politike in nar. zdravja S. br. 24.601 — 28. novembra 1934.

SPORT

Ljubljanska lahkoatletska reprezentanca se postavlja

Miting v soboto ob 15.30, v nedeljo ob 9.30

Po nekaj uspelih letošnjih propagandnih mitingih, ki so imeli pripravni značaj, so pa vendar mogli pokazati precej dobrih, nekaj celo odličnih rezultatov, bomo imeli v soboto in nedeljo lahkoatletski miting, ki bo istočasno veljal kot izbirni za postavitev reprezentance Ljubljane. Slednja se sreča 26. t. m. v Ljubljani v revanžnem dvoboju z reprezentanco iz Beograda. Ljubljana je lani doživela v Beogradu poraz z minimalno razliko točk in se bo letos skušala na vsak način revanžirati. Ekipa Beograda je zelo močna in moštvo Ljubljane naleti v njej na enakovrednega nasprotnika, ki ga bo mogla premagati samo, ako bo celota znatno boljša, t. j. v rekordni formi. Sobotni in nedeljski miting se bo tedaj vršil v znamenju borbe med našimi dosedanjimi najboljšimi in znanimi lahkoatleti, ki jih bodo skušale izriniti iz reprezentance mlajše toda enako talentirane moči. Prireditev ima na programu tudi mnoge druge seniorske in juniorske discipline. Ta program velja za dvoboj, omogoča tedaj nastop veliki masi atletov, ki jih zanesljivo pričakujemo na startu.

Najbolj zanimiva pa bo brez dvoma borba med kandidati za vstop v reprezentanco. V teku na 100 m je Kovačič (Pr.) danes brezkonkurenčen v naši državi. Za mesto drugega reprezentanta v teku na 100 m in za stafeto 4 krat 100 m se bo vršila ostra borba med Cerarjem D., Skokom, Šušteršičem in Urbančičem (vsi Pr.) in Sodnikom (I.). Homogenost stafete in dobre predaje bodo v borbi proti Beogradu najbolj odločale, zato pričakujemo iz prve petorice sestavljeno stafetno moštvo Ljubljane za 4 krat 100 m. Določeni kandidati bodo morali precej vaditi predaje, ako želijo, da se revanžirajo za poraz v Beogradu.

Tek 400 m se vrši v znamenju srečanja med Gaberškom, Czurdo, Žorgo A., Štokom in Skuškom. Ta disciplina šteje med najtežavnejše in se za njeno obvladanje zahteva najintenzivnejši trening in skrajni napor. Žorga in Štok, kakor kaže, letos nimata dosti treninga, vendar moreta prijetno iznenaditi. Ista slika se bo nudila tudi v teku na 800 m samo, da se preje imenovanima pridružijo še Srakar F., event. še Goršek, Ogrin in Krevs, ki prihaja, akoravno se nahaja pri vojakih, ako je pozimi najresneje treniral, v prvi vrsti v poštev.

Tek 1500 se vrši v znamenju nastopa novih talentov. Krevsu, Goršku, Czurdi, Ostermanu in Srakarju F. se pridružijo nove zvezde, kakor Ogrin, Pogačnik itd.

Odličnih tekačev na dolge proge imamo mnogo! Krevs, Bručan, Starman I. in L., Srakar I., Meršek itd. so imena, ki mnogo pomenijo v jugoslovenski lahkoatletiki. Konkurenca bo najostrejša in oba zmagovalca se bosta morala sukati okoli 16 min., kar je za začetek sezone dobro.

V metih in skokih smo nekoliko šibkejši! Najmočnejša disciplina izmed teh je brez dvoma skok v višino. Računamo, da si Martini zanesljivo pribori vstop v reprezentanco Ljubljane. Borba za drugo mesto se bo vršila med Slanino in Žgurjem, dvema talentoma, ki letos lahko preskočita višino 1.80 m. Zupančič in Marek E. trenutno nista v Ljubljani: prvi je pri vojakih, drugi na študijah v inozemstvu, zaradi česar ne prideta v poštev. Od mlajših moči je izrazit talent Grgič, ne utegne pa že ogražati dosedanje stebre v skoku v višino. Ako se to zgodi, bi to bilo veliko presenečenje.

V skoku v daljavo razpolagamo z nekaj prav dobrimi močmi, toda dosedanji nastopi so pokazali, da še niso v polni kondiciji. Zaradi tega je vprašanje, katerega bo doletela čast zastopati barve Ljubljane. Martini, Putinja, Stepišnik, Korče, Malnarič, Raič itd. so atleti, ki pridejo prvenstveno v poštev. Ista slika je tudi v troskoku. Perpar, naš najmočnejši zastopnik v tej disciplini, ne trenira, ker se pripravlja za diplomo. Za njim prideta v poštev Korče in Martini, uveljaviti pa bi se mogli tudi Oražem, Teršar, Požar itd.

Meti tvorijo pri nas posebno poglavje! Z velikimi težavami gremo počasi naprej. V metu kopja razpolagamo z nekoliko atleti, ki se vrtijo okoli 50 m, toda naprej ne gre. Marko 50 m so doslej v minulem letu prekoračili Brinet, Martini in Slapar. Slednji je brez dvoma naš najizrazitejši metalec kopja, toda blesura na roki, ki jo je dobil pred dvema letoma, ga stalno odteguje resnejšemu treningu. Putinja, Dečman, Orehek so atleti, ki bi utegnili izriniti sedaj vodilne metalce v metu kopja.

V metu diska izgleda najmočnejši Stepišnik, Jeglič. Dobovšek in Slamič so že večkrat prekoračili daljavo 38 m. Letos se jim je pridružil še Serše, ki trenutno brani najboljši rezultat v letošnji sezoni. Pri vseh metalcih diska je bilo opaziti veliko pomanjkanje treninga, zaradi tega nesigurno in pomanjkljivo tehniko, ki se vidno izraža tudi v metu krogle, v tej disciplini prideta po vsej verjetnosti v prvi vrsti v poštev Stepišnik in Jeglič. Sodnik je letos sicer pokazal velik napredek, toda danes še ne more ogrožati prva dva. Pogoje za dobrega metalca ima tudi Marek E., ki pa bo topot odsoten.

Omenjenim vodilnim atletom naj se na tem izbirnem mitingu pridruži veliko število juniorjev in seniorjev! V borbi z močnejšimi si bodo priborili rutino, ki je odločilna za vsak večji nastop, napredovali bodo v rezultatih in se v opazovanju boljših tehničarjev naučili mnogo dobrega in koristnega. Atleti! Velika in važna tekmovanja v tej sezoni Vas kličejo na resno in marljivo delo! Sportno občinstvo! Ti pa močno podpri idealna stremljenja mladih pionirjev temeljne telesno-vzgojne panoge: lahkoatletike in vsaj enkrat, ker to omogoča propagandno nizka vstopnina, napolni igrišče!

Zbor sodnikov JLAS. Naknadno dospela prijava g. Sauniga za sodniške izpite se vzame na znanje. Ponovno se opozarjajo gg. Nagy, Stropnik, Piccolli, Weibl in Saunig, da se teoretski izpiti vršijo v četrtek 16. t. m. ob 20.30 v posebni sobi restavracije Slamič. Zadnji trije se naprošajo, da pred izpitom položijo predpisano izpitno takso. Za miting Primorja 18. in 19. t. m. se odreja ta-le sodniški zbor: vrhovni sodnik geom. Černe, voditelj tekmovanja Grünfeld, starter Luin, sodniki Slamič, Stepišnik, Keber, Gnidovec, Megušar, inž. Baltič, Bradač, Cimperman. Imenovani morajo biti na igrišču Primorja v soboto ob 15. in v nedeljo ob 9.

Službene objave ljubljanskega hazena podsaveza. Seja uprav. odbora drevi ob 20. v posebni sobi kavarne Evrope. Vsi odborniki naj pridejo točno in polnoštevilno.

Primorje v Hrastniku. V nedeljo je gostovala v Hrastniku rezerva Primorja ter zasluženo zmagala s 7 : 2 (3 : 1). Gostje so predvedli lepo kombinacijsko igro, kakršne že dolgo nismo videli. Pred golom pa so odločno streljali. Najbolj sta ugajala desno krilo in levi branilec. Domače moštvo je imelo zaradi odlične igre gostov težko stališče. Vendar pa so igrali požrtvovalno in smo z njegovo igro lahko zadovoljni. Najboljša je bila obramba, posebno vratar, ki je ubranil mnogo ostrih strelov. Sodil je dobro g. Planic.

SK Celje komb. : SK Laško 5 : 1 (2 : 1). V nedeljo popoldne je gostovalo kombinirano moštvo SK Celja v Laškem in odigralo prijateljsko tekmo s SK Laškim. Celjani so zmagali v razmerju 5 : 1 (2 : 1). Tekma je trajala samo 60 minut, ker je hud naliv onemogočil nadaljevanje tekme.

Teniška tekma Smučarski klub Celje : SK Celje 6 : 4. V nedeljo dopoldne je bila odigrana v Celju prva teniška tekma za državno prvenstvo med teniškima sekcijama SK Celja in Smučarskega kluba Celje. Igra je bila lepa, želeli pa bi več zanimanja med občinstvom za teniški sport. Rezultati (prvo imenovani SK Celje, drugi Smučarski klub). Gospodje single: Toplak: Gustav Hönigman 6 : 3, 8 : 6, Kopušar : dr. Hönigman 6 : 3, 6 : 3, Gvidon Sernec : Steinböck 0 : 6, 3 : 6, Juvan : dr. Lichtenegger 3 : 6, 2 : 6. Gospodje double: Toplak — Juvan : Steinböck — Gustav Hönigman 3 : 6, 2 : 6. Dame single: Elza Sernec : Lizelota Westen 6 : 2, 6 : 1, Elza Sernec : Ilza Westen 6 : 2, 6 : 3. Vera Majdič : Ilza Westen 0 : 6, 1 : 6. Vera Majdič : Lizelota Westen 1 : 6, 3 : 6. Dame double: Sernec — Majdič : Lizelota in Ilza Westen 1 : 6, 3 : 6. Smučarski klub je zmagal v razmerju 6 : 4.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes in v četrtek strogo obvezen trening za ligino in prvo moštvo. Trening se vrši ob vsakem vremenu. V sredo in petek trening za juniorje in subjuniorje.

ASK Primorje. (Lahkoatletska sekcija). Gg. Weibl, Piccolli in Saunig se vabijo na sestanek v sredo ob 20.30 v posebni sobi restavracije Slamič.

SK Svoboda, Ljubljana. V petek ob 19. bo redni občni zbor kluba, na katerega vse članstvo vabimo. Vse samostojne predloge je poslati na naslov tajnika: Fein Ciril, Glavna bratovska skladnica, ali pa pol ure pred občnim zborom v roke istega.

Mnogo nesrečnih

ki so zaradi smrtne nezgode izgubili svojega hranitelja, je bilo osrečenih z »Jutrovo« zavarovalnino, ki jim je bila izplačana od »Jugoslavije« zav. družbe v Ljubljani, v vsakem primeru, ko je bila naročnina na »Jutro« točno plačana.

Vsak »Jutrov« naročnik je zavarovan za slučaj smrtne nezgode za Din 10.000.—.

Ako želite, da se vozite varčno, nikar ne uporabljajte svojih svečic dalje od 15.000 km.

Dobivajo se povsod!

Gl. zastopstvo in skladišče za Jugoslavijo: Robert Weinberger, Zagreb, Gundulićeva 16

5,000.000

žena se ne more motiti

ko izbira ta puder

Polt očarljive lepote. »Mat« odraz na koži, ki traja ves dan. Naravna lepota, ki je ne kvarijo ne veter, ne dež, pa tudi ne potenje med plesanjem. Vse to Vam zajamčuje puder Tokalon.

Skrivnost je v patentiranem načinu, po katerem se izdeluje puder Tokalon. Nova nenavadna sestavina »smetanova pena« se pomeša z najfinejšim pudrom trikrat presejanim skozi svileno sito. Zaradi tega puder Tokalon ne more izsušiti naravne maščobe kože, da bi zaradi tega koža postala razkavа in suha, kakor je to pri uporabi navadnih vrst pudra.

Ta skrivnost je znana milijonom žena gotovo v sveh deželah sveta, ki redno uporabljajo puder Tokalon. Samo taka ogromna proizvaja omogoča tovarnarjem da izdelujejo puder najboljše kakovosti po tako nizki ceni.

†

Naznanjamo, da je preminul gospod

Jaroslav Tokan

bivši uradnik

Pogreb se bo vršil danes, v torek, dne 14. maja 1935, ob 2. uri popoldne iz mrtvaške veže Splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 14. maja 1935.

Žalujoča Tokan Marija.

R. L. Stevenson: 29

SAINT-YVES

Prigode francoskega ujetnika na Angleškem

»Aha,« je vzkliknil, »tudi vi ste Francoz! Vaš jezik vas izdaja. Dva Francoza, ki prideta vsak zase po golem naključju ob desetih zvečer v krčmo sredi Bedfordshirea in ne poznate drug drugega? Ne, gospod, ta je pa bosa. Pobegla ujetnika sta, če ne še kaj hujšega! Imejta se za prijeta in bodita tako prijazna pa mi pokažita svoje papirje.«

»Ta bi bila lepa,« sem dejal, »papirje! Menda si ne domišljate, da jih bom kazal prvemu neznancu, ki se mi v krčmi zaleti med noge?«

»Bomo videli!« Pisar se je obrnil h krčmarju in nadaljeval: »Kje stanuje orožnik?«

»Za Boga,« je vzkliknil krčmar, »kaj pa mislite? Orožnik, zdajle ob desetih! Ta leži v postelji in spi, že dve uri je pijan kakor klada!«

»Oh, prav gotovo da!« je pritrdil zbor.

Pisar je bil v zadregi. Na to, da bi rabil silo, ni mogel misliti: krčmar je kazal bore malo vneme, in kmetje so bili ravnodušni — samo poslušali so, puhali, zijali, se čehljali po glavah in segali v ogenj po žerjavico za svoje pipe. Po drugi strani sva mu pa z majorjem drzno kljubovala in to ne brez pravnih razlogov. Glede na ta položaj je predložil, naj ga spremim k veleposestniku, nekemu gospodu Mertonu, spoštovanemu veljaku tistega kraja, ki je bilo samo tri milje do njegovega gradu. A jaz sem odbil, češ, da ne storim niti koraka njegovi muhi na ljubo. Nazadnje je hotel, naj ostanem vso noč v krčmi, da bi zjutraj, ko bo orožnik spet trezen, lahko preveril mojo zadevo. Na to sem odvrnil, da pojdem, kadarkoli in kamorkoli me bo volja; da sva poštena potnika, ki častiva Boga in kralja in se ne dava živemu krstu siliti, da bi ostala tu. Ker je prepir po mojih mislih že predolgo trajal, sem ga sklenil takoj končati.

»Čujte,« sem rekel in vstal s stola, zakaj do tistega trenutka sem neskrbno sedel, »takle prepir je moči odločiti samo na en način, prav po angleško: tako, da se mož postavi proti možu. Slecite suknjo, gospod, ti gospodje naj pa pazijo, da pojde vse po pravilih.«

Pri teh besedah sem opazil v sovražnikovih očeh izraz, ki ga ni bilo moči nápak razumeti. Njegova vzgoja, naj se je še toliko bahal z njo, je bila v nečem pomanjkljiva: ni se znal boksati. Nemara mi bo kdo oporekal, da se tudi jaz ne znam — nu da, a zato sem bil tem predrznejši in sem tvegal vse za vse. Neutegoma sem vrgel suknjo s sebe in se postavil v nastop; to je bilo do malega vse moje znanje angleškega narodnega sporta.

»Hm, gospod,« sem dejal, »podoba je, da vam stvar ne diši? Dajte, zdramite se!« Vzel sem bankovec iz žepa in ga podal krčmarju. »Náte moj zastavek! Bila se bova do prve kaplje krvi. Če mi jo vi prvi izpustite, je teh pet gvinej vaših in jaz vas spremim, kamorkoli vam drago. Če jo pa jaz izkrešem iz vas, tedaj me pustite, da grem po svojih poslih, ki vam niso nič mar. Ali velja, prijatelji, ali ne velja?« sem se obrnil h gledalcem.

»Da, da!« je zahrumel zbor. »Bolj pametne ni moči ziniti! Kar suknjo sleci, učenjak!«

Učenjak je bil izgubil oporo javnega mnenja,in položaj se je naglo obračal meni v prid; to me je še bolj ohrabrilo. Major se je bil že potihoma izmuznil, in pri vratih sem videl bledi obraz voznika Kinga, ki mi je mežikal, naj se podvizam.

»Oho,« je vzkliknil sovražnik, ‚čeprav ste zviti kakor lisjak, vendar vidim, kam pes taco moli! Bedak neumni,« se je obrnil k navzočnim, »ali res ne čutite, da vas vodi za nos? Pravim mu, da je francoski ujetnik, on mi pa odgovarja, da se zna boksati! Saj ste vendarle pošteni Bedfordshirci, ne osli, da bi vas pretental s svojimi francoskimi ukanami, ki jih je zvrhoma poln! Samo oglejte si ga! Njegove noge poglejte! Ali ima še kdo v tej sobi take majhne noge? Glejte ga, kako stoji! Ali stoji kdo izmed vas tako? Ali mar krčmar? Francoz mu je zapisan na čelu kakor izvesek nad vrati!«

Vse to je bilo kaj lepo, in če bi bil položaj drugačen, bi me bila ta opomba celò razveselila; tako sem pa jasno spoznal, da se bo razpoloženje kmalu obrnilo proti meni, če ga bom še dolgo poslušal. V tej stiski mi ni prišlo na misel nič pametnejšega kakor to, da hitro zapustim hišo, češ da ne morem več brzdati svoje jeze.

»Klavrni cucek,« sem vzrojil nad pisarjem, »da ste Anglež, se upate trditi, boju se pa izmikate? Tega ne bom več prenašal! Náte,« sem se obrnil h krčmarju in mu pomolil prgišče drobiža, »plačajte si, kar sem dolžan, in vrnite mi bankovec!«

Krčmar, zvest svojemu političnemu načelu, da je treba vsakomur ustreči, se ni uprl mojemu namenu. Nasprotnikov položaj je bil zdaj odločno izgubljen. Moj tovariš jo je bil že odkuril — ali je smel izpustiti tudi mene? Jadrno je vzel klobuk in lasuljo iz črne žime, in opazil sem, da je potegnil izpod ogrinjača širok plašč z oglavnico in majhno torbo. »Vraga,« sem pomislil, »pa ne da bi jo hotel ubrati za menoj, malopridnež?«

C E N E   M A L I M   O G L A S O M

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov **plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.—** za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. **Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo,** Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. **Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.**

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.-** **v znamkah.**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra“, Ljubljana.

Knjige

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Popolnoma brezplačno
dobite začetek prekrasnega romana »V naročju sreče« če še danes pišete upravi »Družinskega tednika« v Ljubljani, Tyrševa c. 27/I 9556-8

Službe išče

Beseda 50 para, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Pekovski pomočnik
mlad in zanesljiv delavec, želi premeniti službo. Ima tudi nekaj svojih odjemalcev. Najraje bi šel v okolico Ljubljane. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra« 9528-2

Mlad trg. pomočnik
izučen mešane stroke, želi premeniti službo. Gre tudi na deželo. Cenj. ponudbe prosi na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Zelo agilen«. 9510-2

Pekovski pomočnik
ljubitelj snage in stalnega dela, išče službo. Henrik Jelušič, Ljubljana-Moste — Zaloška cesta 10. 9540-2

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Frizerko
dobro ondulerko sprejme takoj salon Štefan Osojnik v Kranju, Gor. Sava. 9530-1

Prvovrstno kuharico
izvežbano tudi za sendviče in fine narezke, sprejmem takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Stalno mesto«. 9527-1

Zdravo gospodično
srednjih let, s perfektnim znanjem nemščine, veščo tudi šivanja in ročnih del, sprejmem k 2 otrokoma. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Zdrava in perfektna«. 9224-1

Gostilniško kuharico
sposobno, mlajšo, sprejmem takoj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Marljiva«. 9502-1

Izprašan kurjač
samski, dobi takoj službo na parni žagi na deželi. Izprašan strojnik ima prednost. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Izprašan kurjač«. 9535-1

Šivilje
vešče v krznarskem delu in izdelovanju čepic, dobijo takoj službo. Naslov v vseh poslovaln. »Jutra« 9531-1

Tekstilna tvornica
v Sloveniji, išče za takojšen nastop perfektnega tiskarja (Roleauxdrucker). — Jugoslovani ali posestniki stalnega zaposlitvenega dovoljenja imajo prednost. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Tiskar«. 9504-1

Aranžerja izložb
išče tt. S. König, Zagreb, Ilica 20. 9505-1

Restavracijsko kuharico
dobro moč sprejme hotel Štrukel. 9551-1

Prodajalka
z 10—15.000 Din kavcije, dobi službo v trgovini. — Dopise na podruž. »Jutra« v Mariboru pod značko »Takoj«. 9546-1

Pek. pomočnika
v starosti do 20 let, ki bi raznašal tudi kruh, sprejme Lempl, Ljubljana, Zaloška cesta 16. 9550-1

Vajenci-ke

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mesarski vajenec
16 let star, dobro vzgojen fant, ki ima veselje do mesarske obrti, želi mesto. Ponudbe na naslov: Vinko Habjan, Domžale, Ljubljanska 84 (gostilna). 9539-44

Kolesa

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Več novih koles in triciklov
proda P. Škafar, Ljubljana, Borštnikov trg — Rimska cesta. 9368-11

Kolesa
si oglejte pri tvrdki Ivan Jax in sin, Ljubljana. Gosposvetska cesta 2. Cena od 1000 Din naprej. Istotam tudi mehanična delavnica. 8777-11

Avto, moto

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Avto Fiat
509 A, 4 sedežni, zajamčeno v dobrem stanju, zelo ekonomičen, rabi samo 8 litrov bencina na 100 km, se ugodno proda. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 9447-10

Šestsedežen avto
v dobrem stanju, s skoro novo pnevmatiko (5 kom.5 radi odpotovanja naprodaj za 12.000 Din. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Avto«. 9509-10

Fiat 501
nova limuzina, nove gume, takoj prodam ali zamenjam za blago. Rojina, Zgornja Šiška 50. 9552-10

Kupim

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hladilno omaro
kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« v Ljubljani pod šifro »Omara«. 9529-7

Kapital

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Starovpeljano podjetje
kolonijalne stroke, prodam Potrebno 50.000 Din — deloma knjižice. Informacije: Lojze Zajc, komercijalna pisarna, Gledališka ul. 7, Ljubljana. 9414-16

Bančne knjižice
Unio, Srpske in Prve Hrvatske, po dnevni ceni kupuje »Hansa«, biro, Subotica. 9508-16

Vlogo Mestne hran.
8000 Din, proda najvišjemu ponudniku Kolman — Ljubljana VII, Celovška 56 9532-16

Družabnico
trgovsko naobraženo, z nekaj gotovine ali knjižico, iščem. Ženitev ni izključena. — Dopise s sliko na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Lepa prilika 222«. 9503-25

Posest

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Več parcel
za stavbišča, pri kolodvoru Vižmarje prodam pod zelo ugodnimi pogoji. Pojasnila daje Andrej Kregar v St. Vidu št. 59. 159-20

Parcela
500 m² velika, naprodaj pri Stadionu. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Krasna lega«. 9517-20

Posestva v Bački
naprodaj po ugodni ceni. Moj naročitelj bi tudi kupil lepo vilo v Primorju deloma s knjižico Prve Hrvatske banke ali Srpske banke. — Natančneje pri »Hansa«, Subotica. 9507-20

Velika tovarna usnja
z vso opremo — s parno, plinsko in električno napravo, urejeno za izdelovanje podplatov in vrhnega usnja ter vložkov, se da v najem ali proda. Natančneje »Hansa«, trg. in financijska agentura, Subotica. 9506-20

Prodam

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lesene sode
od 120 kg — in **bobne**
od 50 kg, proda Fr. Kham, Miklošičeva cesta štev. 8. 9176-6

Plinski rišo
prodam. Poizve se v Mariborski ulici štev. 28. 9520-6

Ptičnico-voljero
za na prosto, poceni proda Sever, Gosposvetska c. 5. 9534-6

Krasno, staro sliko
prodam. — Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 950[illegible]

Samo odraslim
pošljemo novi katalog 3 nazvan
»Šola ljubezni«
sreče in obojestranskega zadovoljstva v zakonu. Katalog je opremljen z interesantnimi slikami iz specijalnih področij higijenskih pripomočkov v zakonskem življenju kot n. pr. ženska in moška zaščitna sredstva, pariške novosti in fotografije in druge intimne specijalitete za zakonsko življenje. Pošljemo diskretno, zaprto, brez zunanjega naslova tvrdke, kot priporočeno pismo proti povzetju za Din 17.50 Zel[illegible] tanimiv prospekt
»Moški uspeh takoj!«
pošljemo proti povzetju za Din 17.50.
»Solo ljubezni« — in »Moški uspeh takoj!«
skupaj pošljemo proti povzetju za Din 29.50.
Zastopstvo »Salus«, Zagreb 2-Jo., Samostanska ul. 11. 1940-6

Izredno dobro in poceni
oblačila, moško perilo itd. dobite najbolje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14 31-6

Vrednote

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
Černe — juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 3

Lokali

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pisarniške prostore
(3 sobe) oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra« 9431-23

V najem

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Peki!
Zelo ugodno oddam v najem pekarno, v kateri se dnevno peče 60—80 litrov. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 9548-17

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Za več litrov mleka
na dan, iščem odjemalce s 1. junijem v Ljubljani. V jeseni dam odjemalcem krompir brezplačno. — Ponudbe na podružnico Jutra v Trbovljah pod »Mleko«. 9537-33

Stanovanje oddа

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje
s kopalnico, kabinetom in vsemi pritiklinami oddam v Rožni dolini, cesta IX št. 35. 9512-21

2 stanovanji
štirisobno in trisobno s 1. avgustom odda Vidmar, Rimska cesta 6. 9533-21

Dvosob. stanovanje
s parketom in plinom, oddam z junijem. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra« 9525-21

Sobe išče

Beseda 50 para, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Sobo
strogo separirano, z vhodom s stopnic, v pritličju, iščem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Lokar«. 9526-23/a

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sobico
oddam solidni osebi na Bleiweisovi cesti št. 15/III levo. 9536-23

Opremljeno sobo
oddam v najem v Mariborski ulici št. 24/I. 9516-23

Sobo
lepo opremljeno, na željo z oskrbo oddam gospe ali gospodični. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 9538-23

Veliko sobo
separirano, oddam v centru mesta — Beethovnova ulica 15/I, sred. 9519-23

Sobo
z uporabo divana in kuhinje oddam v Židovski stezi 6/II (ob Judovski ul.). 9524-23

Opremljeno sobo
s separiranim vhodom takoj oddam v Rožni ulici št. 31 (pri cerkvi sv. Jakoba). 9542-23

Opremljeno sobo
lepo in solnčno, separirano, z elektriko, oddam 2 gospodoma po 100 Din mesečno. Klunova 6, visoko pritličje — Kodeljevo. 9543-23

Opremljeno sobo
oddam v centru mesta. — Lift. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 9554-23

V Kamniku
oddam za 450 Din mesečno upokojencu lepo in solnčno sobo z vso oskrbo in perilom. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 9514-23

Kabinet
v I. nadstr., s posebnim vhodom, v centru mesta oddam z vso oskrbo. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 9544-23

2 opremljeni sobi
s kopalnico in električno razsvetljavo, oddam s 15. majem 1 ali 2 gospodoma na Aleksandrovi cesti 16/I 9545-23

Ženitve

Beseda 2 Din, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Ženitve in možitve
posreduje najvestneje, razpošilja navodila in prospekte proti predplačilu 10 Din v poštnih znamkah: »Rezor«, Zagreb, pošta 3. — Veliko izbiro odličnih partij obeh spolov imamo v svoji evidenci. Pišite takoj po navodila in prospekte. 9511-25

Stroji

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Na knjižice Mestne hranilnice ljublj. lahko kupite
šivalni stroj
pri tvrdki
Ivan Jax in sin, Ljubljana
Gosposvetska cesta št. 2. 9547-29

Razno

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Telefon 2059
Suha drva, premog, karbopakete dobite pri
I. POGAČNIK
Bohoričeva ul. št. 5

G. Th. Rotman:

Pobegli cvetlični lonec

Čeprav nisva poznali v mestu nobene ulice, sva vendar kmalu našli cvetličarno kjer sva kupili velik lonec z lepo rastlinico. Prenašati ga ni bilo majhna reč. Ko sva odnesli svoje darilo, je Tinka zdajci vzkliknila: »Poglej, poglej, kaj je pa tamle?

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

REPERTOAR

DRAMA.
Začetek ob 20.

Torek, 14.: V času obiskanja. Premiera. Izven.
Sreda, 15.: V času obiskanja. Sreda.

OPERA.
Začetek ob 20.

Torek, 14.: Zaprto.

★

Premiera Gregorinove pasionske drame »V času obiskanja« bo drevi. Drama obsega 8 postaj o Jezusovem poslanstvu, z berilom oznanila, s prerokovanjem besede Gospodove o Izraelu in njegovim zmagoslavjem, spisana na podlagi evangelija in različnih zgodovinskih virov iz tistih časov. Glavna lika v drami predstavljata g. Gregorin (Jezusa) in ga. Maria Vera (mati Marija). Sodelujejo ga. Nablocka (Magdalena), gdč. Slavčeva (Mirjam), Bratina (Peter), Jerman (Juda), Levar (Poncij Pilat), Skrbinšek (Joda), Lipah (Sadok), Daneš (Jožef iz Arimateje) Plut (Nikodem), Cesar (Jožef Kaifa), Potokar (Aminadab), Pianecky (Rabi Gamaliel), Drenovec (stotnik Petronij), Sancin (prodajalec), številen ansambl štatistov in otrok. Glasbo je komponiral prof. Matija Tome, dramo zrežiral avtor Gregorin. Vstopnice pri dnevni blagajni v operi.

Prihodnja operna premiera, ki se bo vršila predvidoma koncem tega tedna, obsega dve deli, in sicer: španskega komponista Manuela de Falla »Vida breve« (Kratko življenje), opero, ki je jako učinkovita, in pestri balet Rusa Stravinskega z naslovom »Petruška«. Vsebina baleta slika, kako oživé tri lutke: Petruška, plesalka in Maur. Koreografija je Golovinova, v baletu sodelujejo konservatoristi poleg našega stalnega baletnega zbora. Glavne partije plešejo: ga. Pavšič-Bravničarjeva, g. Golovin in g. Frelih. V de Fallovi operi »Kratko življenje« nastopi prvič ga. Brolihova iz Zagreba v glavni partiji Salude. Opero dirigira ravnatelj Polič, režiser prof. Šest.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20.

Torek, 14.: Poljska kri. A.
Sreda, 15.: Zaprto.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperaturo, 4. relativno vlago v odstotkih, 5. smer in brzino vetra, 6. oblačnost 0—10, 7. padavine v mm, 8. vrsto padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

13. maja

Ljubljana 7, 755.7, 13.5, 76, E2, 10, dež, 0.5
Ljubljana 13, 753.8, 11.6, 71, N1, 10, —, —;
Maribor 7, 756.6, 10.0, 70, 0, 10, dež 8.0;
Zagreb 7, 756.8, 13.0, 60, NE4, 10, dež 9.0;
Beograd 7, 754.9, 15.0, 80, W2, 8, —, —;
Sarajevo 7 755.8, 11.0, 80, 0, 10, —, —;
Skoplje 7, 755.5, 17.0, 80, 10, dež, 0.2;
Kumbor 7, 754.9, 19.0, 80, ENE2, 10, —, —;
Split 7, 753.7, 17.0, 70, SSE2, 10, —, —;
Rab 7, 754.3, 17.0, 70, NE2, 5, —, —; Rog. Slatina 7, —, 10.0, 65, E3, 10, dež, 6.0.

Temperatura: Ljubljana 13.4, temperatua ob 13. še pada, Maribor 20.0, 10.0; Zagreb 25.0, 12.0; Beograd 28.0, 14.0; Sarajevo —, 8.0; Skoplje 23.0, 14.0; Kumbor —, 18.0; Split 17.0, 15.0; Rab —, 16.0; Rog. Slatina 23.0, 6.0.

UGODNO KUPIŠ:
barve suhe in oljnate, emajl lak, firnež, terpentin, zidarske, pleskarske in umetniške čopiče, umetniške oljnate barve v tubah ter vse v to stroko spadajoče predmete. Poseben oddelek za parfumerijo pri
FRANZ DRAGO
LJUBLJANA, Stari trg 11, telefon 2045 167

Tudi za l. 1935
je vsak »Jutrov« naročnik zavarovan za primer smrtne nezgode pri »Jugoslaviji« zavarovalni družbi v Ljubljani
Pogoj: točno plačevanje naročnine!

Krapinske Toplice
Izredni uspehi pri zdravljenju revme, protina, ishiasa, ženskih bolezni i. t. d. Radioaktivne terme in blato 43° C; sezona od srede aprila do srede oktobra; nizke cene, znatni popusti za časa pred- in posezone, pavšalne kure. Železniška postaja Zabok-Krapinske Toplice, odtod zveza z avtobusom, brezplačen železniški povratek itd. — Zahtevajte prospekte!

ZAHVALA

Vsem, ki so se kakorkoli spomnili moje nenadomestljive mame

Jerice Oblakove

moja prisrčna zahvala!

Obenem naznanjam, da se bere sv. maša zadušnica za pokojnico v sredo, dne 15. maja t. l., ob 7. uri zjutr[illegible] v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

Dr. Josip C. Ob[illegible]

4452

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naš ljubljeni sin, brat, nečak in vnuk, gospod

SVETOZAR LIKAR

slušatelj juridične fakultete v Ljubljani

dne 13. t. m. pri padcu s Turnca, previden s tolažili sv. vere smrtno ponesrečil.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 15. maja 1935,. ob 4. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana—Celje, dne 13. maja 1935.

Žalujoče rodbine: Likar in Vrančič.

Mestni pogrebni zavod Občina Ljubljana

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Strtega srca javljamo, da je za vedno zatisnil svoje trudne in trpljenja polne oči naš predobri in ljubljeni soprog, očka, dedek, brat in stric, gospod

IVAN KAMBIČ

šolski upravitelj v pokoju

Izdihnil je svojo blago in nesebično dušo v nedeljo ob 20. uri po mukepolni bolezni, previden s tolažili sv. vere.

Pogreb predragega in nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 14. maja t. l. ob ½5. uri popoldne izpred hiše žalosti, Levčeva ulica št. 4, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Split-Preloge, dne 13. maja 1935.

Žalujoče rodbine: Kambič, Stritar, Sertič

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskar[illegible] [illegible] Inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.